శ్రీ

సోహ్రాబు.

మాథ్యూ ఆర్నాల్డు" అను హూణమహాకవి రచించిన

'సోహ్రాబు & రుస్తుము'

అను పద్యకావ్యమునకు భాషాంతరీకరణము.

మోచెర్ల హనుమంతరాయనిచే రచితము.

మొదటికూర్పు 500.

కాకినాడ:

సిటీ ప్రెస్ వారిచే ముద్రితము.

1919.

ఈ పుస్తకము

కీర్తిశేషులైన నా తండ్రిగారగు

మోచెర్ల రామచంద్రరావుగారికి

ప్రేమపూర్వకముగా

సంకీత మొనర్పం బడినది.

Foreword.

For the last quarter of a century there has been working amidst us a literary movement, which is responsible for the hundreds and thousands of Telugu books that have been issued from the press year after year. It is true all these volumes will not stand the test of time. There are books which will even remain a permanent asset of the Telugu literature; and there are other books also, which will not be heard of, except perhaps in elaborate histories of literature, a quarter of a century hence. But apart from the intrinsic worth of these productions each one of them has had and will have, for sometime to come, a function—an important function—with reference to the *general evolution* of the literature of the Andhra Country.

One common feature of the Telugu books published in recent years is that they reveal a frank and free tendency to combine Eastern thought and Telugu language with Western models. This is an excellent tendency—even though it is complained in some quarters that the tendency is a little overdoing itself—for no literature can progress unless it is free to give and free to take.

Mr. Hanumanta Rao's "Sohrab" is a product of the new movement and it avowedly shows the tendency referred to above, as it is a translation. No translation has ever been looked upon as a great work, except it be the Andhra Mahabharata. But translations in the Andhra Country, at the present epoch of the history of her literature, are of no little value. An author who can borrow and yet render what he has borrowed far more beautiful than the original, is a man of genius. Next to him, in my opinion, does a plain, open translator of a good book do the greatest service to the literature of his country. He places within the reach of his fellow workers, some of whom know no language but their own mother tongue, the thoughts and literary methods of the authors of other countries. And it is not too much to hope that a clever translation may be the means of stimulating into life the dorment intellectual powers of a real literary genius. I beg leave to add that Mr. Hanumanta Rao's "Sohrab" is a good translation ot a good poem. I congratulate him.

Rajahmundry
Innispeta,

J GANGANNAH, B.A , L.T.,
Head Master,
Viresalingam's High School.

OPINIONS.

M. R. Ry. Kuchi Narasimham Garu B. A.,
Head Master, R. Ch. High School,
PITHAPURAM.

"Many thanks for the copy of your metrical version of Arnold's "Sohrab and Rustum" in Telugu.

I have read many portions of the work and am very pleased with it.

The flow is smooth and unlaboured and the language, simple and chaste. The choice of metre is also very appropriate.

There are very few books among the present day publications written without violating the genius and idiom of our sweet vernacular; but yours, I am glad to say, is one of those few and *well deserves to be put into the hands of the High School boys as a text book for profitable study.*

* * * * *

M. R. Ry.
Sree Rajah M. Bhujangarao Bahadur Garu,
Zamindar of Lakkavaram, Vella etc.,
ELLORE.

తమ "మాత్యూఆర్నాల్డు" అను హూణమహాకవిచే రచియింపఁ బడిన "సోహ్రాబు అండు రుస్తుము" అను నాంగ్లేయ పద్యకావ్యమునకు

భాషాంతరీకరణమగు "సోహ్రాబు" ను సాంతముగాఁ జదివితిని. ఈగ్రంథమున నందందు "నదీతటంబునయందు" అను మొదలయిన చక్కని భారతప్రయోగములు శ్రవణానందమును గావించినవి.

"ఆంధ్రీకరణ మెంతవఱకు సమంజసముగా నున్నదోయని యాంగ్లేయ గ్రంథమును దగ్గఱ నిడుకొని కొన్నితావులు పోల్చిచూడఁగా సరియైన భాషాంతరీకరణమని నాకుఁ దోఁచినది.

"మొదటినుండి చివరవఱకు శైలియందు భేదమింతయును గానరాకుండునట్లు చక్కఁగా నాంధ్రీకరింపఁబడినది. ఆంగ్లేయగ్రంథము లోకమందెంత ప్రఖ్యాతిని వహించియున్నదో దాని యాంధ్రీకరణమగు నియ్యదియు నంత ప్రఖ్యాతి నొందఁగలదని నుడువుచుంటిని.

"ఈగ్రంథమును దండ్రిగారి కంకితమొనర్చుట కథాంశముం బట్టి మిగుల నుత్తమమయిన పనిగా నెన్నుచుంటిని.

"చ. ప్రబల కవిప్రయోగ సమ భాసురసద్గుణ జాలపూరిత
స్తబకము లై, యశేషజన సమ్మతమార్గ దృఢీకృతంబు లై
యుబుకురసంబు నీకృతుల నొప్పగనంచు వచించుఁజాల "సో
హ్రాబు" హనుమంతరాయ! యనయంబు రచింపుము నవ్యకావ్యముల్"

M. R. Ry. Attili Suryanarayana Garu,

Vernacular Superintendant, P. R. College,

COCANADA.

"ఆంగ్ల మహాకవియైన 'మేథ్యూ ఆర్నోల్డు' చే రచింపఁబడి సుప్రసిద్ధి నందిన 'సోహ్రాబు—రుస్తుము' అను పద్యకావ్యరత్నమును లలితగతి నాంధ్రీకరించి, శ్రీ మోచర్ల హనుమంతరావు పంతులుగారు ఆంధ్రభాషా

యోష కఘూల్యాభరణమును సమకూర్చి, యాంధ్రప్రపంచ కృతజ్ఞతకుఁ బాత్రులైనందున కెంతయు నభినందించుచున్నాను. ఇందలి శైలి జాతీయమై, ధారాళమై, యొప్పారుచున్నది. రసవంతములైన యిట్టి యుత్కృష్ట నూతన కావ్యములు విద్యార్థుల హస్తముల నలంకరింప నర్హములనుట నిస్సందేహము ".

M. R. Ry. G. Jagannatha Swami Garu, M.A., L.T.,

Head Master, P. R. College,

COCANADA.

" తమరు దయతోఁ బంపిన " సోహ్రబు " అను పద్యకావ్యమును జదివి సంతసించితిని. భాషాంతరీకరణమున భాషాసంప్రదాయానుకూలములగు మార్పు లందందుండుటచేఁ దమకృతి మాతృకానుసారి కాకున్నను మాతృకానుకారి యని చెప్పనొప్పు. మాతృకకంటె న్యూనాధిక్యములు రసపోషణమునకై యుండఁబోలు.

శైలి చక్కనిది ; రచనమృదులము ; ప్రయోగములు జాతీయములు ; రసము ప్రచురముగనున్నది. పాదగమనమును సమయానుకూలముగనే యున్నది. కవిత్వము తీవవలెసాగి గతిభేదములకు సాయపడినది. భాష మాతృకయందునవలె మిగుల సులభము కాక, కొంత ప్రౌఢిమను స్పృశించుచున్నది. మొత్తముపై సరసమై రమణీయమై యున్నదని వ్రాయుట కెంతయు సంతసించుచున్నాను.

M. R. Ry. Jayanti Ramayya Pantulu Garu B.A., B.L.,
(Retired Deputy Collector)
President, Telugu Academy,
MADRAS.

"I thank you for the copy of the "Sohrab" I have gone through it and think that *it is well done. The style is easy* and *flowing.*"

ఆంధ్రపత్రిక.

కాళయుక్తి సం॥ పౌష శు ౫ మంగళవారము (6-1-1919) "మోచెర్ల హనుమంతరావు గారిచే రచింపఁబడిన "సోహ్రాబు" అను పద్యకావ్యము మా కార్యాలయము చేరినది. ఇది "మాత్యు ఆర్నాల్డు" అను ఆంగ్లకవిచే రచియింపఁబడిన "సోహ్రాబు అండు రుస్తుము" అను గ్రంథమునకు భాషాంతరీకరణము. ....గ్రంథము భాషాంతరీకరణమువలెఁ గాక యుండురీతిని చక్కని శైలిని వ్రాయఁబడినది. కవిత్వము మిగుల రసవంతముగను ధారాళముగను ఉన్నది. భావప్రకటన మరియు క్రమముగఁ జేయఁబడినది. ఇట్టి శైలితో నీకవి యింక స్వకపోల కల్పితగ్రంథములను రచించునని విశ్వసించుచున్నారము".

పీఠిక.

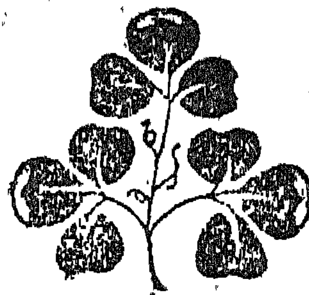
ఈపద్యకావ్యము హూణభాషలో "మాత్యూ ఆర్నాల్డు" (Matthew Arnold) అను కవి రచించిన "సోహ్రాబు & రుస్తుము" (Sohrab and Rustum) అను కావ్యమున కాంధ్రీకరణము. 'ఆర్నాల్డు' కవి తన కావ్యమును 'పెర్షియా' దేశ కవీశ్వరుఁడైన 'ఫిర్దుషీ' యను నతని 'షానామా' యను రాజులచరిత్రము నుండి గ్రహించి చమత్కరించి వ్రాసెను. ఈయార్నాల్డుకవి డాక్టరు థామస్ ఆర్నాల్డుగారి కుమారుఁడు. ఇతఁడు తండ్రియొద్దను 'ఆక్స్ఫోర్డు' (Oxford) కాలేజీయందును విద్యాభ్యాసమొనరించెను. 1828 సం॥ జనియించెను. ఈకవి రోముదేశములోఁ జరిత్రకారుఁడైయుండి యక్కడి పాఠశాలయందే ప్రధానోపాధ్యాయపదవి నలంకరించెను. 1851 సంవత్సరమునఁ బాఠశాలాముఖ్యపరీక్షాధికారము వహించి 1886 సంవత్సరమువఱకుఁ బని చేసి యుద్యోగము చాలించుకొనియెను. 1888 సంవత్సరమున మరణము నొందెను. ఈయన శైలి యాంగ్లేయభాషలో మిగుల ధారాళమై సులభమై యుపమానోపమేయములకును స్వభావోక్తులకును నాటపట్టయి చెలువారుచున్నది. ఈగ్రంథము నేను బహుమారు చదివి యిట్టి యుత్తమకావ్యము నాంధ్రీకరించినఁ గొంతవఱ కాంధ్రుల కుపయుక్తముగా నుండునని తలంచి సాధ్యమయినంతవఱకు మాతృక ననుసరించియే వ్రాసితిని. రసపోషణార్థమై మాతృకాభిప్రాయములకు విరుద్ధములు కాని యల్పక్షేపములు కల్పింపవలసి వచ్చినది. అన్యభాషలోని కావ్య మాంధ్రీకరించి మాతృకయందలి రసభావములను బ్రకటన చేయుట యెంతయుఁ గష్టమని చెప్పవచ్చును. అయినను బ్రయత్నించి వలనయినంతవఱకు భాషాంతరీకరణమూలను

జేయుట యాంధ్రభాషాభివృద్ధికి మూలమని నిశ్చయించి నేను దీనికిఁ బూని తిని. ఇందలి గుణలేశములనే గ్రహించి రసజ్ఞులు నాకుఁ బ్రోత్సాహ మొసంగుదురు గాక !

కథాంశము తెల్లముగాఁ దెలియుటకై యిందలి కథ సంగ్రహము గా నిందుఁ బొందుపఱచితిని.

కాకినాడ,
28-12-19.

గ్రంథకర్త.

కథాసంగ్రహము.

'రుస్తుము' అను శూరుఁడు తన భార్య గర్భవతిగానుండు కాలమున యుద్ధమునకుఁ బోవుచు యొకముద్రిక నామె కిచ్చి శిశువు పుట్టఁగానే భుజముమీఁద వేయుమని చెప్పి పోయెను. కొంతకాలమున కతని కొక కుమారుఁడు పుట్టెను. భర్త చెప్పినప్రకారము భార్య కొడుకు భుజముమీఁద ముద్ర వేసెను. కొడుకు పుట్టినవార్త మగనికిఁ దెల్పినచో నతఁడు పెద్దవాఁడైనపిమ్మట యుద్ధములకుఁ దీసికొనిపోవునేమో యని భయపడి కూఁతురు పుట్టినదని వార్త నంపించెను.

కొడుకు పెద్దవాఁడై తండ్రివలెనే మహాశూరుఁ డయ్యెను. అతని పేరే 'సోహ్రబు.' ఒకనాఁ డీతఁడు తన తండ్రిని గూర్చి తల్లి నడుగఁగా నామె గతవృత్తాంతమును జెప్పెను. అంత సోహ్రబు తార్తారుసేనలో ముఖ్యశూరుఁడుగాఁ బ్రవేశించి దండయాత్రలు చేయుచు గొప్ప శూరుఁడైన తన తండ్రిని గనుఁగొనుట కనేక విధములఁ బ్రయత్నించుచు నాతఁడు పారసీక సైన్యములో నున్నవాఁడని విని సంతోషించి తన జనకుఁడు తక్క నితరులు తనతో సమానులు లేరనియు వచ్చినఁ దండ్రియే వచ్చుననియుఁ దలంచి 'సోహ్రబు' ద్వంద్వయుద్ధము ప్రకటించెను.

'సోహ్రబు' తలంచినట్లుగా 'రుస్తుమే' యుద్ధము చేయుటకు వచ్చెను. కాని మాఱువేషముతో 'రుస్తు' మని తెలియకుండ వచ్చెను. 'సోహ్ర' బతనిం గనిపెట్టలేక యొకింత తడవు చూచుచుండెను. 'రుస్తుము' కూడ నొకవిధమైన వాత్సల్యము కలిగి యతనితో యుద్ధము చేయుట కిష్టములేక నిల్చియుండెను. క్రమక్రమముగా వారిరువురికిని మాటలు పెరిఁగి యుద్ధ

మయ్యెను. అందు 'సోహ్రాబు' గెలిచెను గాని గాయపడెను. 'సోహ్రాబు' తన కొడుకని యెట్టకేలకు 'రుస్తుము' తెలిసికొని చేతులారఁ గుమారుని జంపుకొనినందులకు దుఃఖించెను. అతివిచారకరమైన సంభాషణము తండ్రికొడుకులకు జరిగెను. పిమ్మట 'సోహ్రాబు' మృతినొందెను. ఇది వినినవారెల్లఁ గన్నుల నీరు నించిరి.

ఈ కావ్యమందలి పాత్రాదులు.

ఆక్సను (Oxus)—ఇది 'అరల్' సముద్రములోనికిఁ బ్రవహించుచున్న యొక నది.

సామరఖండు—తురుష్క స్థానములోని యొక పట్టణము.

శైస్థాను—పెరిషియా దేశమునందలి తూర్పుభాగము. ఇది హెల్మండునకు దగ్గఱగా నున్నది.

హెల్మండు—ఆఫ్ఘనిస్థానమునందలి నది.

సోహ్రాబు—రుస్తుము కొడుకు.

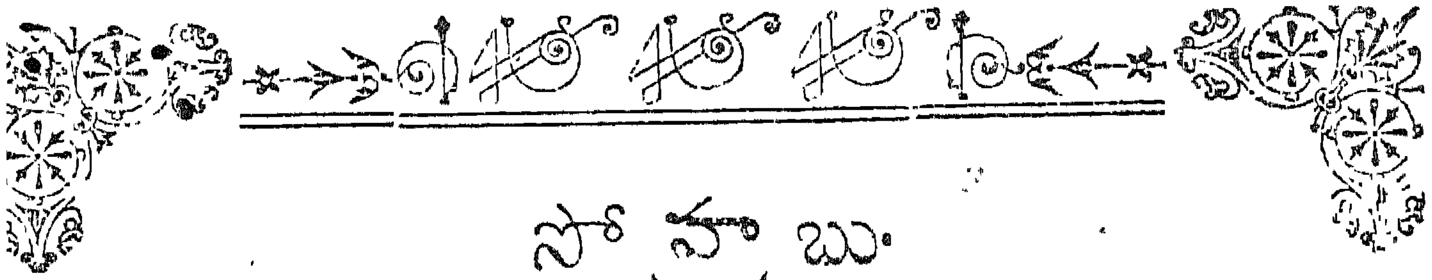
రుస్తుము—పారసీక సైన్యమందలి మహాశూరుఁడు. సోహ్రాబు తండ్రి.

గుదుర్జ—పారసీక సహాయ సేనాధిపతి.

పెగనువీజ—తార్తారుల సేనాధిపతి.

గుర్దు—రుస్తుము మామగారు. సోహ్రాబు తాత.

N. B.—11 వ పుటలోని 212 వ బంతి "దాఁటి చనిచని కొంతదొక్క సమతలమున" అను దానిని "దాఁటి చనిచని యొకసమతలమునందు" అని చదువుకొనునది.

సోహ్రాబు

ఉదయరాగంబు తూర్పున ♦ నుద్భవింప
నాక్ససు మహాఝరీ ప్రవా ♦ హంబునుండి
వెడలెఁ బొగమంచు, తార్తారు ♦ లొడలునుఱచి
శిబిరమున నిద్ర యింకను ♦ జెందుచుండ.
రాత్రియంతయు నిద్దుర ♦ రాక, కనులు
విచ్చిచూచుచు మదిలోని ♦ పెక్కువగల
శయ్యఁబొరలుచు యోజన ♦ ల్సలుపుచుండి
యుదయమౌటను గనుఁగొని ♦ యుదరిపడుచు
లేచి నాలుగు వంకలఁ ♦ జూచినంత
నతిసితకృపాణి మొలకు వ్రే ♦ లాడఁగట్టి
యుక్కుమిఱుంగ నామంచు ♦ లెక్కగొనక
"సోహ్రాబు" బిడారాన నరుగంగఁ ♦ జొచ్చెఁ "బెరను
వీజ" వసియించు సీమకు ♦ వెదకికొనుచు.
ఆఝరీతీరమున గ్రీష్మ ♦ మందు నలరు
తేనెపెరలును బలె నెన ♦ లేని సొబగు
నించు నల్లని డేరాల ♦ నిర్గమించి

యరసె నొకచోట నున్నతం ♦ బైనగుట్ట.
'దానిపైఁ బూర్వమేనాఁడొ ♦ తనరెనొక్క
మంటిదుర్గము, నేఁడది ♦ మట్టియగుటఁ
'బెరనువీజ' వసింపఁగ ♦ వేశ్మమచట
వేయఁబడి యుండె, నద్దాన ♦ వింతగుఱుకు
రత్నకంబళ్ళు పఱచిరి ♦ రామణీయ
కమున కిది యాటపట్టను ♦ కరణి, నందు
'సోహ్రా' బలిమందగమనుఁడై ♦ చొచ్చుచుండ
ముసలి దళవాయి యాయుధం ♦ బులనుదనకుఁ
బ్రక్కనిడుకొని వచ్చియు ♦ రాని. నిమురఁ
గాంచుచుండుట నెవఁడొదో ♦ తెంచులీల
నంతలోననె కనిపెట్టి ♦ హస్తమాని
కొని చివాలునలేచి యి ♦ ట్లనియె నపుడు.
"ఎవ్వఁడవునీవు ? రానేల ♦ యిచటి ? కుడయ
మైనఁ గాకుండ, వార్తలే ♦ మైనఁ గలవె ?"
అనిన 'సోహ్రాబు' వానికి ♦ ననియె నిటులు,
"ఎఱుఁగవే నన్ను సోహ్రాబు ♦ నేఁ బరుండఁ
గాను, ఖరకరుఁ డింకను ♦ గానరాఁడు
వైరివర్గమాక్ససు నదీ ♦ తీరభూమి
నొడలెఱుంగక నిద్రించు ♦ చుండె, నాకుఁ

గన్నులకు నిద్రరాదయ్యె ♦ నెన్నియేని
గతుల యోజించుచుంటి సం ♦ గరముఁగూర్చి
చేరవచ్చితి నిన్ను ద ♦ ర్శించు కొఱకు.
మన నృపాలుఁడు నాతోడ ♦ ననియె మున్ను
"ప్రేమతోఁ జూచుఁ బీరను ♦ వీజ్ నిన్నుఁ
దండ్రిగతినెన్నుచుండు మా ♦ తనినెడంద"
ననుచుఁ గావున నోతండ్రి! ♦ యస్మదీయ
వాంఛితము నేఁడు వెలిపుచ్చ ♦ వచ్చినాఁడ
నింతకాలంబు నృపుచిత్త ♦ మెఱిఁగిరిపులు
భయసమాకులచిత్తులై ♦ పరుగులెత్తఁ
జేవయునులావు మెఱయించి ♦ యేవిధమున
బాల్యముననుండి సంగరా ♦ వనిఁజరించి
యుంటినో నీవెఱుంగుదు ♦ వొకటికాదు
వేయిసారులు పారసీ ♦ వీరవరుల
గెలిచి శౌర్యంబుఁజూపి టె ♦ క్కెములనెత్తి
స్వామిభక్తిని జూపుచు ♦ సంగరముల
నెవని నారయుచుందునో ♦ యెఱిఁగియుంటి.
అట్టి 'రుస్తుము' నాతండ్రి ♦ యఖిలశూర
భూషణంబే మహారణం ♦ బుననొ నాకుఁ
గనులపండువుసేసి లో ♦ క ప్రసిద్ధ

వీరుఁ దనపుత్రునినుఁగాంచి ♦ ప్రేమతోడఁ
పిలిచి కౌఁగిటఁ జేరిచి ♦ యలరఁ జేయు
ననుచుఁ దలపోయుచుందునే ♦ నహరహంబుఁ
గానియంతటి భాగ్యంబు ♦ కలుగదయ్యె.
అయిననేమాయె నేనిప్డు ♦ డడుగుకోర్కె
సఫలమొనరింపు, ముభయ ప ♦ క్షములఁగూడ
నేఁటికనిమాన్పి విశ్రాంతి ♦ నెగడనిమ్ము.
ఎదిరిబలములనుండి బ ♦ ల్లిదుని నొకనిఁ
బిలిచి నాతోడఁ బోరాడ ♦ వలయుననుము.
విజయమునుగాంతునేని తా ♦ వని మదీయ
జనకుఁ డానందసాగరం ♦ బున మునుంగు,
నట్లుగాకేను సంగ్రామ ♦ హతుఁడనగుదు
నేని యొకసారి నాయాన ♦ తెల్లఁదీఱు.
జగమునందెందఱెందఱు ♦ సమరసీమ
నిహతులగుచుండుటరయమా ♦ నిహతులయిన —
వారిలో వీరువారను ♦ వేరుకలదె?
వీరుఁడైనట్టివాఁడాత్మ ♦ విక్రమంబు
నొంటిపోరునఁ జూపుట ♦ యొప్పుఁగాని
మూఁకతోఁగూడి పోరాడి ♦ వీఁకమెఱయఁ
జేయు నేర్పునె? సత్కీర్తిఁ ♦ జెందఁగలఁడె?

హాత్రశూరునకుఁ బ్రపం ♦ చమున బంధు
జాతమదియేల ? యాశాపి ♦ శాచియేల ?
కులలో నొక్క ♦ వీరవరుని
గదిసిపోరాదు నాబుద్ధి ♦ గౌరవించి
వనంపుము వడిసన్న ♦ వీరునొకని"
అనుడుఁ 'బీరనువీజ' సో ♦ హ్రాబునుజూచి
రంబున నతని హ ♦ స్తముఁ జెమల్చి
దీర్ఘనిశ్వాస మొనరించి ♦ ధీరహృదయుఁ
చు నిలిచిన యాతని ♦ యాననంబు
వంకఁ దనచూడ్కి నిగిడించి ♦ పలికె నిట్టులు.
హృదయమునకు రవంతయుఁ ♦ గుదురుబాటు
లేకయుంటివి సోహ్రబ ! ♦ నీకుఁదగునె ?
ద్వంద్వయుద్ధము సేయంగఁ ♦ దలఁపుఁ గొనుట
నిన్ను విడనాడి మేముండ ♦ నేర్తుమొక్కొ !
లమగు మమ్ముఁగూడి వి ♦ శ్రాంతిఁబడసి
యిందయుండుము ద్వంద్వయు ♦ ద్ధేచ్ఛవిడిచి.
డునుజూచి యెఱుఁగని ♦ కన్నతండ్రి
నరయుకోర్కె నపాయదం ♦ బయినయొంటి
రుసేయంగఁ దలఁచుట ♦ పోలునయ్య ?
జనకసందర్శనాపేక్ష ♦ ఘనమయేని

గాంచు మాతని వేఱొక్క ♦ కరణిఁ, గాని
సమరముఖమునఁ జూడంగఁ ♦ జనదు నీకు.
నీవు చల్లఁగనుండి తం ♦ డ్రిని గనంగ
సంభవించునయేని యా ♦ శౌర్యరాశి
యక్కునం జేర్చికొను నిన్ను ♦ నాదరమునఁ.
గాన మానుము ప్రకృతసం ♦ గ్రామవాంఛ
బాల్యమున నేను రుస్తుము ♦ బహుళ సమర
కౌతుకంబున నొప్పారు ♦ కాలమందుఁ
గాంచితిని వాని శూరత్వ ♦ గరిమ మతఁడు
జయముఁ గాంచుటెకా కప ♦ జయముఁ గనుటఁ
గనియు వినియు నెఱుంగ మె ♦ క్కడను గాని.
పారసీకులలోన నా ♦ శూరరత్న
మగపడుటలేదు తొల్లిఁటి ♦ యట్టు లిపుడు
పండ్లు పైఁబడ వార్ధక ♦ మేగుదేర
శస్త్రవిద్యకు నొక నమ ♦ స్కార మనెనో !
ప్రభునితోడ వివాదంబు ♦ ప్రబలి యనికి
రాకమానెనో ! యేమొ ! కా ♦ గణమెఱుంగ,
నిపుడు రుస్తుము తనతండ్రి ♦ వృద్ధుఁడగుట
నతనిఁ గనిపెట్టుకొనియుండె ♦ ననుట నిజము.
పొమ్ము నీవచ్చటికి—నేల ♦ పోనసంగ ?

మనసు శంకించుచున్నదే ♦ మనఁగనేస్తు?
'నీకు నశుభంబు కలుగుట ♦ నిక్కువంబు
పోకుమో 'సోహ్రాబా!' యుద్ధ ♦ భూమి నిలువ.
కుశలివై నీవు సుఖయింపఁ ♦ గోరుచుందు
మమ్ము పీడిన—నెందున్న ♦ సమ్మదమునఁ
దండిగాఁ గనఁబొమ్ము మల్లయు ♦ ద్ధమ్ము విడిచి.
ఎఱకుఁ దజ్రివేచి దానికై ♦ యుఱుకు సింహ
శాబకంబును నడికట్టఁ ♦ జాలు నెవఁడు?
శూరశేఖరుఁడైన రు ♦ స్తుముకుమారు
నాజ్ఞ పెట్టంగఁ జాలిన ♦ యట్టిఁడెవఁడు?
చనుము సోహ్రాబ! నీయిచ్ఛ ♦ ననుసరించి
సమ్మతించితి నీ యభీ ♦ ష్టమ్ముఁ దీర్ప."
అనుచు నాతని హస్తంబు ♦ నట్టె విడిచి
పాన్పు విడనాడి చలిబాధఁ ♦ బాపఁదగిన
యున్నిచొక్కాయి ధరియించి ♦ కొన్న పిదపఁ
బాదయుగమునఁ బాదుకా ♦ ద్వయముఁ దొడిగి
తెల్లని ముసుంగుచే నొడ ♦ లెల్లఁ గప్పి
రాజదండముఁ బూని క ♦ రంబునందు,
ఖాతఖడ్గంబు విడిచి, మ ♦ స్తకమునందుఁ
జర్మపుఁ గుళాయిఁ గయిసేసి ♦ సత్వరముగఁ

బటకుటీరంపుఁ దెఱమెత్తి ♦ ప్రాభవమున
నొక్క పరిచారిఁ దనవెంట ♦ నుండఁ బిలిచి
యరిగెఁ బీరనుపీజ' కా ♦ ర్యార్థియగుచు.
భాస్కరుఁడు మింటిపై కేగఁ ♦ బ్రాఁకె కిరణ
సముదయచ్ఛవిఁ బొగమంచు ♦ సదమదంబుఁ
జేసె నాకస్సు సైకత ♦ సీమలందు
నంతఁ దార్తారు సైనికు ♦ లాత్మ శిబిర
ములను వెలువడి మైదాన ♦ మునను నిండి
రశ్వదళములతో నసం ♦ ఖ్యాకులగుచు
బారుదీఱిచి యాకాశ ♦ పథమునందు
గుంపుగుంపులుగాఁ బోవు ♦ కొంగలట్లు.
ఆకస్సు నదీతటంబున ♦ యందు డిగిన
రాజ రక్షకభటులు చ ♦ ర్మపుఁగుళాయ
లొఁ దలధరించి కుంతము ♦ లాది యుద్ధ
పరికరంబులఁ బూన్చి రు ♦ ర్భటభటాళి
సమరవాహంబు లెక్కి రు ♦ త్సాహ వశత.
ఇట్లు తార్తారు సైనికు ♦ లెసఁగుచుండఁ,
బారసీక దళంబు ల ♦ శ్వముల నెక్కి
కాల్బలంబులు వెనువెంటఁ ♦ గదలుచుండ,
మెఱపుమెఱసిన చందాన ♦ మెఱయుచు ఖాత్ర

ర్గముల్ఁ బూని విక్రమ ♦ క్రమమెలర్ప
యుద్ధ మొనరింప సన్నాన ♦ న్నద్ధులైరి.
ంతఁ 'బీరనువీజ' సై ♦ న్యములముందు
నిలిచి తార్తారువీరుల ♦ నిలువరించి
ాజదండంబుఁ జూపి వీ ♦ రభటకోటి
వెనుక కంపుటఁ గని 'పెరూ ♦ ద' నెడు పార
ంక సేనాని యీఁటెను ♦ జేతఁ బూని
దనబలంబుల ముందరఁ ♦ దాను నిలిచి
వెనుకతట్టున కొాక యంజ ♦ వేయఁ జేయ
నుభయసైన్యంబులకు మధ్య ♦ నుండి 'పెరను
ుజ' వచియించె నిట్లు గం ♦ భీరలీల:—
"పారసీకవరూథినీ ♦ శ్వరవరేణ్య!
ురభటులార! తార్తారు ♦ లార! వినుఁడు
నేఁటి కిరుదెస నాలంబు ♦ నిలువరింత
మొంటిపోర్మన నెదిరింప ♦ నోపు నొకఁ—
జోదునెన్నుఁడు మీలోన ♦ సోహ్రి బతని
మారుకొన నున్నవాఁడు సం ♦ భ్రమము మీఱ."
అనుడుఁ దార్తారుసేనల ♦ యందు హర్ష
సంభ్రమంబులు పొదలె నా ♦ సమయమందు
నతనివాక్యాలు ములుకుల ♦ యట్లు చెవుల

గుఱిచ్చుకొనఁ బారసీక వీ ♦ రులును జడిసి
యూపిరియుఁగూడ విడువక ♦ యుండి రంతఁ
బోడివారలు మిగుల నా ♦ తురతఁబొంది
యా 'పెహూదును' జేరి కా ♦ ర్యంబు తెలుఁగుఁ
గూర్చి తలపోయఁ జొచ్చిరి ♦ కొంతతడవు.
వారిలోన 'గుదుర్జ' య ♦ న్వాఁడు వలికె
నిట్టులు 'పెహూదు' తో నేఁడు ♦ చెట్టపట్టి
మఘల నవమాన దేవత ♦ యనుసరించె
ద్వంద్వయుద్ధము తప్ప దీ ♦ తరుణమందు
సోహ్రాబును గెల్వ నతిలోక ♦ శూరవరుఁడు
లేఁడు మనలోన నిక్కంబు ♦ లేఁడు లేఁడు
రణము మానిన నపకీర్తి ♦ వ్రణముమోల
బాధ పెట్టెడు మనయోధ ♦ యూధములను.
అట్లు గా కాజి కీకొంద ♦ మన్న నిపుడు
మనవరూధిలో విక్ర ♦ మమున సింహ
రాజ మని చెప్ప నొవ్వా సో ♦ హ్రాబును దాఁకు
వీరుఁ డెవ్వండు ? వేగంబ ♦ వెదుకవలయు.
నిన్న రేయి రుస్తుము వచ్చి ♦ యున్న వాఁడు
కొంటెగతి నెవ్వరిని గూడి ♦ యుంట లేదు.
లోనికనలించు కంతయుఁ ♦ బోనికతన

త్రవేత్త్రంబు దూరంబు ♦ నం దమర్చి
యూర కొక్కండుఁ దలపోయు ♦ చుండు నెవియొ,
తనికడ కేగి నేను వృ ♦ త్తాంత మెల్లఁ
జెవులఁ బడవైచి ప్రోత్సహిం ♦ చెదను నేఁడు
సోహ్రాబు' పరాక్రమాదుల ♦ చొప్పుఁ జెప్పి,
ప్రీతయులుకును దిగమ్రింగి ♦ పౌరుషమున
చ్చు రుస్తుము వానిని ♦ బ్రతిఘటింప."
అనుచు వాక్రువ్వఁగఁ 'బెహూదు' హర్ష మొంది
యట్లు గావింపుమా రుస్తు ♦ మనుమతించు
నేని 'సోహ్రాబు' నెదిరించు ♦ మాన ఘనుఁడు
పారసీకులయందుఁ దోఁ ♦ పఁడను నింద
తొలఁగు నని చెప్పి పంపె 'గు ♦ దుర్జ' నంతఁ
'బెరనువీజయు' నిజసీమ ♦ కరుగ వెడలె.
అట్లొ్యడఁ గుదుర్జ సైన్యమ ♦ ధ్యముననుండి
సైనికులఁ ద్రోసికొనుచు వే ♦ శ్మములవరుస
దాఁటి చనిచని కొండొక్క ♦ సమతలమున
నున్న రుస్తుముపటకుటీ ♦ రోత్తమంబు
దరిసి లేమొండజగిని విం ♦ తగను గన్నుఁ
గవకుఁ బర్వంబుగాఁ గని ♦ యవసరంబుఁ
దెలిపి మెల్లనయరిగి యం ♦ తికముఁ జేరె,

నప్పుడే రుస్తు మోగిర ♦ మారగించి
వచ్చికూర్చుండి కాలయా ♦ పనముకొలకు
శునకపోతముఁ దవకరం ♦ బునను వ్రాలఁ
జేసి యాడుచు నుండె నా ♦ చెంత నున్న
బల్లమీఁదను ఫలములు ♦ భక్ష్యములును
మిగిలి పడియుండె నాతఁడు ♦ మెసఁగి సంత్ర.
వచ్చి తన కేగ్రివ నిలిచిన ♦ వానిఁజూచి
హర్ష సంభ్రమహృదయుండె ♦ యవలఁ ద్రోసి
శ్వానపుంగూన నత్యంత ♦ సఖ్య మొప్ప
పినతిఁగావించి రుస్తు మి ♦ ట్లనెఁగుదుర్జ !
నీకుఁ గుశలంబె ? నీరాక ♦ నాకు మిగుల
సమ్మదప్రద మయ్యె, నీ ♦ సరణి నూర
కరుగుదెంతువె యేవిశే ♦ షాంశములనొ
తెల్పుకోఁదక వచ్చుట ♦ తెల్ల మయ్యె,
భోజనము సేయు మాపైని ♦ ముద మెసంగ
యుష్మదాగమమునకుఁ బ్రి ♦ యో జనంబుఁ
దెలుపఁ దగు " నన్న నాతఁ డి ♦ ట్టులు వచించె
"అన్నపా నంబులనుగూడ ♦ నానగొనక
సలుపఁగాఁ దగ్గకార్యంబు ♦ కలిగె నేఁడు
కడురయంబున నీకుఅం ♦ గటకుదానిఁ

జెప్పఁ బఱవెత్తుకొనుచు వ ♦ చ్చితిని జూవె?
అభిముఖంబుగ నుభయసై ♦ న్యములు నిలిచి
యుని యొనర్పంగఁ దలపడు ♦ నవసరమున
వైరిసేనాధిపతి యిరు ♦ వాగువారి
న్గాఁపి, రణశూరు నొకని సో ♦ హ్రాబుసమాఖ్యు
నుడివి యాతనితో సమా ♦ నుఁడుగ నెన్నఁ
దగినవీరుని ననికి సి ♦ ద్ధం బొనర్పుఁ
డనుచు వచియించె నామాట ♦ కాత్మ నులికి
పారసీకచమూపతి ♦ పంపె నన్ను
సర్వమును నీకుఁ జెప్పి ని ♦ శ్చయ మొనర్ప.
'సోహ్రాబు' డెవ్వండొ ము న్నెందుఁ ♦ జూడలేదు
వాని జన్మప్రవృత్తంబు ♦ నైన నెఱుఁగఁ
గాని, బలశౌర్యవిక్రమ ♦ స్థాన మనఁగ
నాలకించితి నీ కుద్ది ♦ యగు నతండు.
వేయునేటికి ? నాతఁడు ♦ విక్రమమునఁ
గేసరీంద్రము, ధైర్యల ♦ క్ష్మిసమృద్ధి
మేరుధరణీధరము, జగ ♦ ద్వీరవరుఁడు
వాని నాహవసీమ గె ♦ ల్వంగ నోపు
శూరరత్న మెవండు రు ♦ స్తుమునకంటె ?
వయసునందుండె నావైరి ♦ పారసీక

వరులో యేళులు మీఱిన ♦ వార లౌట
దుర్బలత్వంబు మఱికొంత ♦ తోడువచ్చె
నోయిరుస్తుమ ! యిట్టి య ♦ పాయసమయ
మందు నీయట్టి లోకవి ♦ ఖ్యాతవీర
శేఖరుఁ డుపేక్ష చేయంగఁ ♦ జెల్లు నయ్య ?
కోపమును మాని మా కను ♦ కూలపడుము
నీదుసాయంబె యూఁతగా ♦ నిలిచి యుంటి
మన్ని విధముల, రమ్ము మా ♦ యాత్మ లలర
విజయలక్ష్మిఁ గైవసముగా ♦ వింపు మిందు
నీవు తాటస్థ్యము వహించి ♦ నిలిచి యున్న
శత్రునకు గెల్పు మన కప ♦ జయముఁ గలుగుఁ
గానఁ జనుదెమ్ము నీవారిఁ ♦ గాచుకొఱకు."
అని 'గుదుర్జ' వచింప ని ♦ ట్లనియె రుస్తు
ముల్లసంబుగ మొలకన ♦ వ్వొలయుచుండఁ
"బారసీకమహావీర ♦ వగులు ముసళు
లైన నేఁ గాక యుందునె ? ♦ యఘపుఁ డాత్మ
వాగ్రహించును దుర్బలు ♦ లనుచు వారి
నీవు వాకొంటవిన్నచో ♦ నిక్కువముగ :
వయసునం దాతఁ డుగడిన ♦ వాఁడుగాన
నీడుజో డైనవారల ♦ నెల్ల మెచ్చు

ముదిమి బ్బల మఱి మిత్తికి ♦ నెదురుసూచు
వారి మముఁబోంట్లఁ బిల్చుటే ♦ గౌరవంబు ?
క్షేత్రపాత్రియంబువారు వి ♦ ఖ్యాతవీరు
లెందఱెందఱో యుండంగ ♦ నేనెవచ్చి 232
«సోహ్రాబు» ను గెల్వవలయునే ? చోద్య మయ్యె !
అతని భువనైకశూరుఁ డం ♦ చఖిలజగముఁ
బొగడుకొనిముత్త నే నీసుఁ ♦ బొంద నేల ?
కూఁతునకుమాఱు నా కొక్క ♦ కొడుకు సోహ్రా
బట్టివాఁడున్న వానిజ ♦ న్యమున కనిపి 233
ముసలివగ్గగు నాతండ్రి ♦ పొంత నతనిఁ
గాచికొని యుండనే ? యన్య ♦ కాంక్ష లుడిగి.
ఆష్టనులు భీతి యించుకం ♦ తైన లేక
వృద్ధు నాతండ్రి మిక్కిలి ♦ వెతలఁబెట్టఁ
దలఁచు చుండుదు రింక నా ♦ తనిని జేరి 234
సౌఖ్యముగ గాలమును బుచ్చఁ ♦ జనదె నాకు ?
«సోహ్రాబ్» బంతటిసుతుని గాం ♦ చుటకుఁ [illegible]
పుట్ట నైతిని, నాజన్మ ♦ మునకు నింకఁ
జాలు నీ నీచవృత్తి, వి ♦ శ్వాసహీన
వసుమతీశ్వరసైన్యంబు ♦ వసఁదొలంగఁ 235
జూచుచు న్వినుచుండుదు ♦ సోహ్రాబు బొందు

విక్రమోపార్జితంబగు ♦ విశదకీర్తిఁ
దండ్రిసన్నిధినే సంత ♦ తంబు నుండి ;
మఱలె వయసును, మెప్పును ♦ మాయ మయ్యెఁ
జాల దవ్వయ్యె నాకును ♦ సమరమునకు "
అనుచు రుస్తుము వలుకంగ ♦ నా 'గుదుర్జ'
" ఓయిరుస్తుమ ! యి ట్లను ♦ టొప్ప రిపుడు
పూర్వవైరము మదినుంపఁ ♦ బోకు మయ్య !
యందఱకు నున్న దాస నీ ♦ యందు, నేఁటి
యుద్ధమునఁ దన్నుఁ దాఁకంగ ♦ నుద్ది యైన
వీరుఁ డొకరుస్తుమే యంచుఁ ♦ గోరె నొంటి
పోరు 'సోహ్రాబు' నీతోడఁ ♦ బోరుకొఱకు.
ఇట్టి చో నీవు సంగ్రామ ♦ వృత్తి విడిచి
తండ్రిచెంతను గూర్చుండఁ ♦ దగునె చెప్పుమ ?
తా వరించిన కీర్తికాం ♦ తామతల్లి
బాలశూరులు హరియించు ♦ వా రటంచు
రుస్తు మిప్పుడు సంగర ♦ రోష ముడిగి
యుండె నననిందఁ బొందుచు ♦ నుండఁ గలవె ?"
అనిన నాతఁడు రోషక ♦ షాయితాక్షుఁ
డగుచు నప్రస్తుతప్రసం ♦ గాభిలాష
చాలు నీకఁగట్టిపెట్టు, మీ ♦ జగము నందుఁ

గీర్తి నొకఁ డొందు నొకఁ డప ♦ కీర్తిఁ గాంచు
ధీరుఁ డొక్కరుఁ డగు నగు ♦ భీరుఁ డొకఁడు
బాల్యమున నుండు నొక్కఁడు ♦ వార్ధకమును
గాంచు నింకొక్కరుఁడు నాకుఁ ♦ గన లదేల !
నెవ్వ రేరీతి నున్న నా ♦ కేమికొదువ !
వారుమనుజులు నేఁగానొ ♦ వీరకేళి
నే నరుండు కృతఘ్నుభూ ♦ మీంద ప్రవినుతి
నభిలషించెదు ? నీ వన్న ♦ యట్లు బాల
వీరు లేగతి సంగరో ♦ ర్విని మదీయ
శౌర్యసముపార్జితప్రశ ♦ స్తప్రశస్తి
నపహరింతురొ చూత మీ ♦ వరుగుమేను
వచ్చితి నటంచుఁ బ్రకటింప ♦ వలదు నేఁడు
సంగర మొనర్తు మాఱు వే ♦ షము ధరించి. ”
అను 'గుదుర్జ' రయంబున ♦ హర్షచిత్తుఁ
డగుచు నత్తఱి జగజెట్టి ♦ యైన రుస్తు
మన్ననుదులకు భయవిస్మ ♦ యంబు లొదవ
వేగిరముగ గుడారంబు ♦ వీడి చనియెఁ
బిదప రుస్తుము భటులను ♦ బిలిచి సత్వ
రముగ నాత్మీయకవచాయు ♦ ధములు తేర
నాజ్ఞగావించి కవచంబు ♦ నవధరించి

నూతనపుబల్లెమును డాలుఁ ♦ జేతఁబట్టి
తలకుఁ గాంచనమయ శిర ♦ స్త్రాణముఁ దొడిగి
తెల్లనితురాయి దానిపై ♦ నల్లలాడ
వీరరస మిట్లు మూర్తిభ ♦ వించె ననఁగఁ
దనగుడారంబు వెలువడి ♦ చనఁదొడంగెఁ
గూడ నడచెరఁ బెంపుడు ♦ గుఱ్ఱ మొకటి.
పారసీకులు కన్నుల ♦ పండువుగను
వానిరాకను గాంచి య ♦ పారముదము
నొందుచుండిరి, తార్తారు ♦ లొకరిమొగము
నొకరుగనుఁగొంచుఁ దెలియక ♦ యుండి కీతఁ
డెవ్వఁడై యుండునో యని ♦ యెలమిదక్కి.
రాత్రిదనుక సముద్రిత ♦ రంగరాజి
మౌక్తికంబుల నేరునా ♦ నక్షి నాత్మ
విభుఁడు మున్గుచుఁ దేలుచుఁ ♦ బొక్కుగతుల
మెలఁగుచుండ నాతనిప్రాణ ♦ ములకు నెట్టి
చేటుమూడునో యనుభీతి ♦ చేత నడలి
కన్నుఁగొలుకుల నురుబాష్ప ♦ కణము లురల
నేడ్చుచుండిన యిల్లాలి ♦ హృదయమునకు
శలని యిచ్చిన ముత్తియం ♦ బులను జేర్చి
హారముగ గ్రుచ్చి తెచ్చిన ♦ యట్టివిభుని

రాక వ్యగతి హర్షసం ♦ భ్రమసుఖంబు
నొసంగు నాకతి "సోహ్రాబు" నార్చు జెల్లా!
యనుచు దిగులొందుమనముల ♦ నడరు పార
సీకులకు రుస్తు మరుగుడెం ♦ చినదిమొదలు
ప్రబలసంతోషధైర్యవి ♦ క్రమములోదవె.
అపుడు రుస్తుము శత్రుపై ♦ న్యమునుదటియ-
నేగుటయు సోహ్రి బదిచూచి ♦ యెలమితోడ
నాయుధంబులు ధరియించి ♦ యల్ల వీరు(
డున్నచోటికి నేతెంచు ♦ చుండె నడిగ.
అట్లు దోతెంచు వీరాగ్రి ♦ యాయి నతండు
చూచి యాశ్చర్య మొందంగ ♦ జొచ్చె నంత,
జనకు దర్శింప జీవితా ♦ శయును విడిచి
సాహసపుగర్జము లొనర్చి ♦ సద్యశంబు
నందుకోరిక నుత్సాహి ♦ యగుచు శౌర్య
రాశియో యన వచ్చు 'సో ♦ హ్రాబు' ను జెప్ప
వేయకయ రుస్తు మూరసి ♦ వివిధగతుల(
దల(చు చుండెను మదిలోన(♦ గల(తపడుచు
రాజపుత్రికచేత గా ♦ రవమువిరాల(
బొందిసేయంగ(బడి స్వాయం ♦ బుగను రేయి(
బంధువెన్నెలపచ్చిక ♦ పట్టునందు

మిగుల లేసీడ లాడంగ ♦ సొగసుగులుకు
నట్టి యారామమున నల ♦ రారుచుండు
బాలసహకారభూజంబు ♦ లీలఁ దనరు
"సోహ్రాబు" ను గన్నులారంగఁ ♦ జూచి రుస్తు
మాత్మ నాతని సౌకుమా ♦ ర్యమును, లేఁత
వయసుఁ దలపోసి కడుజాలి ♦ పడుచు నిలిచి,
హస్తసంజ్ఞను వాని ర ♦ మ్మనుచుఁబిలిచి
"యువ శిరోరత్నమా! ప్రాణ ♦ ముండెనేని
బడయఁగావచ్చు సుఖము, జీ ♦ వములు విడిచి
కాంచునది యేమి? శూన్యంబు ♦ గాన, నన్నుఁ
గనులఁ జూడుము బాహువి ♦ క్రమము కలుగు
కవచధారిని నేఁ బెక్కు ♦ బవరములను
నిలిచి విజయంబుఁగొంటి నా ♦ పలుకు వినుము
నేను గావించు రణముల ♦ లోన నెపుడు
నపజయంబును గొనుటయు ♦ నరులు నాకుఁ
జిక్కి చాకుంటయును లేదు ♦ నిక్క మిదియు.
ఓయి సోహ్రాబ! నినుఁజూచు ♦ చున్న నాకు
జాలి కల్గుచున్నది, దీ ♦ నరణి మిత్తి
వాతఁ బడనుంటివి యనుచు నా ♦ వచనములను
వినుము నీమేలుఁగోరి చె ♦ ప్పినవిగాఁగ,

పుత్ర నన్నుఁగూడి విడుము తా ♦ ర్తారుదళము,
హాయిగా వసియింపు మ ♦ దీయ గృహము
దు, నీవాత్మజుఁడు గాఁగ ♦ నలరుచుందు,
మరణ మేనొందుదనుక ని ♦ ర్వైరముఁ గూడ
నరసీమల విజయోత్స ♦ వములఁ గనుచు
నుల్లసిలువచ్చు, లేఁడు నీ ♦ కుద్దియైన
హారకుల భూషణము నేఁటి ♦ వీరులందు"
అనుచు సాదరహృదయుఁడై ♦ యాడుచున్న
నుతని కంఠస్వరము విని ♦ యద్వితీయ
బల పరాక్రమ గాంభీర్య ♦ విలసనములఁ
గాంచి యున్నత దివ్యవి ♦ గ్రహముఁ జూచి
నరయ దొరకొన్న పెన్నెఱు ♦ లరసి 'సోహ్రా'
బాత్మలోపల నొకకొంత ♦ యాసపడుచు
మోహమున వాని ముంగల ♦ మ్రొగ్గతిల్లి
హస్తయుగళంబు ముకుళించి ♦ యనియెనిట్లు
"నిన్నుఁజూడఁగ నామది ♦ కెన్నరాని
వింతసంబర మొందుద్భ ♦ వించెనిపుడు
నీవు 'రుస్తుము' వౌదువా! ♦ కావొ? చెపుము"
అనఁగ రుస్తుము విని చాల ♦ నబ్రపడుచు
వాని నొక కంటఁగాంచి భా ♦ వమున నెంచె

« ఏమి యీావింత ! తారాస్థారు ♦ లెంత కేని
తగుదు రిన్నృతాత్ములును గర్వ ♦ ధనులునగుచు
రేనె ‘ రుస్తుము ’ నని చెప్పి ♦ వీనికోర్కెఁ
దగును దీర్పంగనన ఫలి ♦ తంబుకలదె ?
ఎన్నివిధములఁజూచిన ♦ నితఁడునాకు
లొంగుననను నాశగాని నా ♦ లోనఁ గూడు
నన్నయాశయుఁగాని ర ♦ వంత లేదు.
కాని యితఁడిప్పుడేమిష ♦ యైనఁ బెట్టి
యుద్ధమునుమాననూహించు ♦ చుండియేమొ
నన్ను నీరీతిఁ బొగడుచు ♦ నున్నవాఁడు,
ఎద్దియేని యుపాయనం ♦ బిచ్చినాకుఁ
బ్రాణరక్షణమున కాస ♦ పడియె నోటు !
నన్నువీడ్కొని చనిన య ♦ నంతరమున
నతఁడు ప్రభుఁడున్న సభలోని ♦ కరిగియొక్క
పండుగు దినంబునం దెల్ల ♦ వారువినఁగ
« సభ్యవరులార మొన్నటి ♦ జన్యమందు
నాక్సనునదీతటంబున ♦ నస్మదీయ
విక్రమంబును వెలయింప ♦ వీరుఁడయిన
వాని రమ్మంటి నాతోడ ♦ ద్వంద్వసమర
కేళిఁగావింప, నట్లు వ ♦ ల్కెనఁదెగించి

పారసకులలో నొక్క ♦ వీరుఁ డయిన
ముందరికి రాక మీఁదును ♦ గ్రిందుఁ జూడఁ
బారు పైకి జీవనుఁ డైన ♦ శూరరత్న
మల్ల 'రుస్తుము' బిఱబిఱ ♦ నరుగుదెంచెఁ
గల్గునను నన్ను మార్కొని ♦ గెలుపుఁ గొనఁగ.
అట్టియెడ మేము పోరాట ♦ మాఁగి మిత్ర
భావము వహించి మాత్సర్య ♦ పటిమ వీడి
మఱలితి మటంచు సభ్యుల ♦ చ్చెరువు జెంది
చప్పటలుగొట్టి నీతఁడు ♦ చెప్ప నేమొ ?
అయిన నేమాయె నే నిట్టు ♦ లనెదఁ గాక !
"సోహ్రాబా ! చాలుఁ జాలు నం ♦ స్తుతుల కేమి
అల్ల 'రుస్తుము' కాక నీ ♦ కన్యవీర
భటులు సంగ్రామ మొనరింపఁ ♦ బనికి రారొ !
సకలపరిపంథిదంతికే ♦ సరి యనంగ
నొప్ప నాతని గని వీరు ♦ లుల్లములను
దల్లడిల్లుదు రావీర ♦ తల్లజుండు
నిజముగా వచ్చి 'రుస్తుము' ♦ నేనె యనుచుఁ
బలికి యాహవ మొనరింప ♦ నిలిచె నేని
నీవు రణకేళి మానుట ♦ నిజము సుమ్మీ
అట్టు లది యుండ నిమ్ము ని ♦ న్నరయు టాది

జాలి పొడముచు నుండె నా ♦ స్వాంతమందుఁ
గానఁ జేతులు రావు నీ ♦ కంఠమాంకఁ
పునుమఁగా నాకుఁ నీకఁగేలు ♦ దోయి మోడ్చి
మోడితిని గావు మంచు న ♦ న్వేఁడికొనుమ
య్యసువు లాసింతు వేని గా ♦ దంచువేని
చావు నిక్కువ మేల ని ♦ ష్కారణముగ
విసువ నెంచెద నీవుజీ ♦ వితము నకట !”
అనిన ‘సోహ్రాబు’ ‘రుస్తుము’ ♦ నాననంబు
తేఁతనగవుఁ దిలకించి ♦ “ లేమ ననుచు
నెంచితో యేమొ నన్ను, నీ ♦ వెంతపిఱికి
మందుఁబోసిన నాయుక్కు ♦ డెందమునకుఁ
జలన మనుమాట సుంతయుఁ ♦ గలుగఁబోదు
‘రుస్తుమే’ యిచ్చటికి నేఁడు ♦ వాస్తవముగ
వచ్చియుండిన నే నాహ ♦ వంపుదిక్కు
మానుకొనియుందు నాలోక ♦ మాన్యవీరుఁ
డిందు లేకుండుటను మన ♦ యిరువురకును
నాజి కారుండు టెట్టు వీ ♦ రాగ్రగణ్య !
బలపరాక్రమధైర్య సం ♦ పదలయందు
ఘనుఁడ వైనఁ గావచ్చు నా ♦ కంటెఁబెక్కు
యుద్ధములు చేసియుందు వీ ♦ యుర్విలోన

శూరచూడామణి యటంచుఁ ♦ బేరుఁగొంటి
నీ వనినయట్లు బాలుండ ♦ నే నిజంబు.
కానిజయము దైవాధీన ♦ మైన దగుట
నెదిరికో నీకొ జయ మించు ♦ కెఱుఁగరాదు.
సాగరంబున నీదెడు ♦ జనులమాద్రి
మనము విధివీచికాగ్రిమం ♦ దునను దేలి
యాడుచుండుట నయ్యది ♦ యవలగట్టుఁ
జేర్చునో ముంచునో తెలి ♦ సికొన నేర
మది ప్రయత్నించినను దెలి ♦ యంగఁ బడదు
కార్యఫల మొక్కటియె తెల్పఁ ♦ గలదు దాని."
అనుడు నాపేరుఁ డత్యాగ్ర ♦ హమును బొంది
యీఁటెఁ జేఁగొని 'సోహ్రాబు' ♦ నేయ నదియు
నతిజవంబున గువ్వ వెం ♦ టాడు నణుఁజు
పగిదిఁ జనుదేర నతిలాఘ ♦ వంబు మెఱయ
నవలి కొక దుంజవేయ నా ♦ యస్త్రశలంబు
ధ్వని యొనర్చుచు సైకత ♦ స్థలిని దూఱె,
నపుడు 'సోహ్రాబు' రోషించి ♦ యమితశక్తి
వానిమీఁదికి బల్లెంబు ♦ వైచినంత
శీతగిర్యటవులలోన ♦ సీతునందు
వినుచు పెనుగాడ్పులకు వేళ్లు ♦ పెల్లగిల్లి

విఱిగి నేలను బడి కొండ ♦ దరులనుండి
యమితజలవృద్ధిఁ బ్రవహించు ♦ నట్టి నదులఁ
దేలియాడుచు మెల మెల్లఁ ♦ దిరుగుచుండ
నావలను జేసికొనఁగోరి ♦ ధీవరాళి
గట్టుఁ జేరిచియుంచిన ♦ చెట్టుకండుఁ
జేవగల్గిన దానిని ♦ జేత నొడిసి
పట్టి పై కెత్తి యనివార్య ♦ బలముతోడ
'సోహ్రబు' ను మొత్తె 'రుస్తుము' ♦ శూరవరుఁడు.
కాని, యేతత్ప్రహారమ్ముఁ ♦ గాంచికొనియొఁ
బ్రక్క కొదుగుచు నాతండు ♦ పాయశాలి.
అట్లు తప్పించుకొనిన ప్ర ♦ హార మవనిఁ
దగిలి భూకంప మైనవి ♦ ధంబుతోఁప
గుదియ 'రుస్తుము' హస్తంబు ♦ లదరుఁ జెందఁ
గ్రింద దొరలుచు జాఱె, నా ♦ వ్రేటుకతనఁ
దూలి పడిపోయె నాతండు ♦ కేలుదోయి
యిసుకలోఁ గ్రుచ్చుకొనె, నట్టి ♦ యెడను సాహ
సమునఁ గోశంబునుండి ఖ ♦ డ్గమును బెఱికి
'రుస్తుము' ను జంపి యప్పుడె శ ♦ త్రుక్షయంబు
చేయఁ జాలియుఁ గారుణ్య ♦ చిత్తుఁ డగుట
'సోహ్రబ్' బేమియుఁ దోఁపక ♦ చూచుచుండి

మోముదమ్మిని చిఱునవ్వు ♦ మొలక లెత్త
మృదులవచనంబులను వాని ♦ కిట్లు లనియె
“ ఎంతగట్టిగఁ గొట్టితి ♦ వీపు గుదియ
జాఱి తుళ్లిపడంగఁ దా ♦ ర్తాను లడలఁ
దనువునొచ్చెనో! నాకునీ ♦ కును విరోధ
భావ మేటికి? మిత్రభా ♦ వంబుఁ గనుము
చిత్ర మదియేమొ నిన్నుపీ ♦ డించినపుడు
కోప మడుగంటు నెయ్యంబు ♦ కొంతకలుగు
“ నీవు దుష్టుఁడవా?” యంచు ♦ నిన్ను నడుగఁ
గా నటంచు వచించితి ♦ గాన నాకు
నధికసంతోషసంధాయి ♦ వైన శూర
తిలకమవు నీ వెవండవో ♦ తెలుపఁ గదవె!
బాలకుఁడ నయ్యుఁ జూచితి ♦ భండనముల
నల్లకాలువలను దాఁటి ♦ నాఁడ వడిగఁ
బ్రాణములు వాయువారిని యా ♦ క్రింద గవము
వింటి బెక్కుండ్రఁ జంపితి ♦ విక్రమించి
కాని మున్నెన్నఁ డీరీతి ♦ గా మనంబు
వైరిపట్టున నభిమాన ♦ పడి మొఱుంగ
దేమికారణమో దీని ♦ కెఱుఁగ రాదు;
మనకు జగడంబు లేటికి? ♦ మైత్రికలిమి

...గు చందము చిరకాల ♦ మిత్రు లట్లు.
ఆయుధంబుల నెల్లను ♦ నవలఁ బెట్టి
...గూర్చుండి యా 'రుస్తు' ♦ మెట్లు సంగ
రంబు లొనరించె విక్రమ ♦ క్రమ మెఱప
...పుసాంబులను గల్గి ♦ నట్టిఁ డగునో
...సువృమా విన వేడుక ♦ పడుచు నుంటి.
...లో వీర ♦ వరులు కలరు
పెక్కు రాహవమున నన్ను ♦ వీకఁ దాఁక
...నెదిరింపఁగల శౌర్య ♦ నిధు లనేక
లుగు చున్నారు తార్తారు ♦ లందుఁ గూడ.
...రేని నీతోడఁ ♦ బోరితంబు
చేయఁ జను దెంతు రే నని ♦ సేయు మీవు
...నిష్కారకును వైర ♦ మనువుపడదు
నకువు నామాట వైరస్య ♦ ముడిగి నేఁడు."
...ముకక యుండుటయు 'రుస్తు' ♦ మాగ్రహమ్ము
...కొనంగ శరీరంబు ♦ వణఁకు చుండ
...పుట్టనక యాడు ♦ గఱచి లేచి
మెఱుపుచందానఁ దళతళ ♦ మెఱయుచున్న
...గెల ధరియించి ♦ త్వరితగతిని
...బిగించిన కవచంబు ♦ తోడ గుండె.

లదటుఁ జెండఁగ గొంతుక ♦ యూఁటిపోవ
మాట తడఁబడఁ గోపసం ♦ భ్రాంతికతన
నిట్టు లనెఁ దుట్టతుదకు వా ♦ యెత్తి యతఁడు
“ ఆఁడుచందపు నీమాట ♦ పోఁడిమియును
జేతులనుదిప్పనేర్పును ♦ జెల్ల వింక
నీ యసహ్యోక్తులను విన ♦ నేర నోరుఁ
దెఱువకుము చాలుఁ, జాలిన ♦ ధీరువోలెఁ
గదనమునకుఁ గడంగుఁ, మి ♦ క్కడను నీకు
న్నాటలాడంగఁ దార్తారు ♦ బోఁటు లెవరు
లేరు, శృంగారవనములు ♦ తేవృతిరుగ,
నాకసునదీతటంబున ♦ యందు నుంటి
విప్రుడు నినుఁబోలె నాయోధ ♦ నేచ్ఛ విడిచి
పొలఁతిపలుకులు పలికెడి ♦ కొలఁదిఁగాను
బ్రిబలిసంగ్రామకేళ్యభి ♦ రతుఁడఁగాని.
నీయెడను నాకుఁగల్గిన ♦ నెయ్యమెల్ల
నరిగె నానాఁడె, నీవిక్ర ♦ మాతిశయము
నీ కుయుక్తులు నీమాట ♦ నీటు నాకుఁ
దెలియఁగావచ్చె రెండు సే ♦ నలును వినఁగ
నన్నుఁ జుల్కనచేయ నీ ♦ వన్న పలుకు
లెల్ల ములుకులగతి నాదు ♦ హృదయమందు ”

అనుచుఁ బల్కిన 'సోహ్రాబు' ♦ త్యాగ్రహంబుఁ
జెంది తనశాతఖడ్గంబు ♦ నంది యట్టె
'రుస్తుము' ను దాఁకె నాతండు ♦ రోషపూర్ణి
తాంతరంగుండుఁ గ్రోధతా ♦ మ్రాక్షుఁ డగుచుఁ
దాఁకె 'సోహ్రాబు' నిట్టు లి ♦ ద్దఱును నొక్క
యెరకె పరువెత్తు పక్షిలో ♦ కేంద్రులట్లు
సమరమునకుఁ గడంగఁ గే ♦ డెములు రెండు
గవిసి యొండొంటితో వింత ♦ గా ధ్వనించె,
నాటవికులు కాననభూరు ♦ హములుగొట్టు
తఱిని జనియించు పరశుఘా ♦ తములఁబోలెఁ
బొదలెను బరస్పరాఘాత ♦ ములు రణోర్వి.
రవియుఁ జుక్కలుఁగూడ నా ♦ రణము తెఱఁగు
నరసి యావీరవరుల శౌ ♦ ర్యాతిశయము
సైంపఁజాలక మేఘంబు ♦ చాటుఁ జేరి.
రనఁగఁ దత్కాంతి మాయమ ♦ య్యెను జగానఁ
బ్రబలి సుడిగొట్టుతో దుమా ♦ రంబు రేఁగి
వారినిర్వురఁ జుట్టువె ♦ వంగఁ దొడఁగె,
నహాహా! దైవవిలాస మ ♦ త్యద్భుతంబు!
యుద్ధమునుజూచు నిరుమొగ ♦ లున్నచోట
నొండ కాయుచు నుండె భా ♦ నుండు మెఱసె

నాక్ససునదీజలంబున, ♦ నాకసంబు
స్వచ్ఛముగ నొప్ప నావీర ♦ వరులు పెనఁగు
లాడు చోటొక్కటియుఁ దిమి ♦ రావృతముగ,
నైన నచ్చటనే నిల్చి ♦ యధికరోష
పరవశత్వంబుఁగొని బిట్టు ♦ పంతగించి
పోరు చుండిరి సిట్టూరు ♦ పులుజనింప.
ఆది 'రుస్తుము' తనకుంత ♦ మతనిమీఁద
విసరె, నది వానికరమందు ♦ వెలయుచున్న
డాలు డీకొని నాటంగఁ ♦ గేలదానిఁ
బెఱికి కాలాంతకాగ్రహో ♦ ద్వృత్తి 'సోహ్రా'
బాతని శిరస్త్రమునఁ దన ♦ యత్తళంబుఁ
బూనివ్రేయంగ నది ముక్క ♦ ముక్కలయ్యె,
నెన్నఁడు నగౌరవం బొంది ♦ యెఱుఁగనట్టి
యందలితురాయి చెడి మట్టి ♦ యయ్యె నపుడు
'రుస్తు' మాఁతల వాఁచెఁ గా ♦ రొక్కనియె నంతఁ
గాఱుచీఁకటి శంపలా ♦ కాశవీధి
మెఱయ మేఘంబు పిడుగులు ♦ విఱిగి పడెడు
భంగి నుఱుమంగఁదొడఁగెన ♦ భ్రంబునుండి
యపుడు సామీప్యమున నున్న ♦ యతనిపార
సీక వాహోత్తమంబు హే ♦ షించె మిగుల

భీషణంబుగ, నది హాయ ♦ హేషకాదు
ఘోరవనసీమ నాఖేట ♦ కుని నిశాత
శరము దూసిన సింహరా ♦ జంబు మరణ
కాలమునఁ జేయు భీకర ♦ గర్జగాని !
పిర్వారంబు లాధ్వని ♦ విని యపూర్వ
భయసమాకులగతిఁ దొట్రు ♦ పాటుఁగాంచె
నాక్ససునదీజలం బల్ల ♦ లాడు టుడిగి
నిలుకడవహించె నపుడు ఘ ♦ నీభవించి
నట్టితెఱఁగునఁ గాని "సో ♦ హ్రబు" రవంత
మైన నులివాడకయు నిశి ♦ తాయుధమున
నతనివ్రేయుచు నొదల ♦ నట్టైవాంచెఁ
బరుఁ డొకటిమాత్రమే తన ♦ కరమునందు
మిగుల, వేముక్కలై కత్తి ♦ పగిలిపోవ
నంత "రుస్తుము" రోషభ ♦ యంకరాకృతుఁ
డగుచు శిర మెత్తి ప్రళయకా ♦ లాంతకుండు
వోలె నిజహేతి నాడించి ♦ బొబ్బరించె
నపుడు "రుస్తుమురుస్తు" దుం ♦ బౌస్వరంబు
విని మహాద్భుతచిత్తుఁడై ♦ వెనుక కొదఁగె,
"సోహ్రి" బెదుటను గాంచి రు ♦ స్తుమునిరూపు
నిలిచెఁ, గలగుండువడి డాలు ♦ నేల విడిచె,

స్త్రీయెడ, 'రుస్తు' మతని ని ♦ జాయుధమునఁ
బొడిచె నొకపరిక్కాఁ, దడఁబడ ♦ నడుగు లిడుచు
'సోహ్రాబు' పిఱింది కల్గన ♦ సోలె నంత
గాలియును సన్నగిల్లెఁ గెం ♦ ధూళి యడఁగెఁ

దెఱమఱుంగుననుండి యే ♦ తెంచులీల
భానుఁ డంబుదమును వెలు ♦ వడియె రెండు
పక్షములవారుఁ జనుదెంచి ♦ వారికడకు
నిలిచి యుండిన 'రుస్తుము' ♦ నేలఁ బడిన

'సోహ్రాబును' గాంచి రానంద ♦ శోకములను
వరుసఁ బొందుచు ; 'రుస్తుము' ♦ వక్రహాసుఁ
డగుచు నిట్లనెఁ బెద్దగా ♦ యంబు తగిలి
బాధపడుచున్న 'సోహ్రాబు' ♦ వంకఁ జూచి

" ఓయిసోహ్రాబ ! శూరాగ్ర ♦ యాయిమైన
పారసీక మహాప్రభు ♦ వధ మొనర్చి
పుణ్యముం గట్టుకొన మనం ♦ బునఁ దలంతె !
నిన్నుఁ బాలించు ప్రభువుమ ♦ న్నించు ననుచు

'రుస్తు' మంతటి వీరవ ♦ ర్యుండువచ్చి
నీ పరాక్రమమును మాట ♦ నేర్పు మెచ్చి
యొక్క పసదనమునుగొని యుల్ల ♦ మలర
నని, యొనర్పక మగుడి తా ♦ నరుగు నేని

గలుగు జగదేకవీరవి ♦ ఖ్యాతి యనుచుఁ
దలఁచు చుంటివో యేమొ ! తా ♦ ర్తారుదళము
దుర్భరజరావృతుండయి ♦ తూఁగులాడు
చుండు నీతండ్రి మెచ్చు నీ ♦ దండితనముఁ
బొగడిక యొనర్చు నని తల ♦ పోసితేమొ !
పాపము ! త్వదీయయత్నంబు ♦ భగ్నమయ్యెఁ
బారసీకుల సామాన్య ♦ భటునిచేతఁ
బ్రాణములు వాయుటయునుసం ♦ ప్రాప్తమయ్యెఁ
దావకీనపరితాపతే ♦ జోవిశేష
మింకమీఁద సృగాలంబు ♦ లే నుతించు
నాలుకలఁ జవు లూరుచుం ♦ దమునఁ బ్రేమ,"
అనిన 'సోహ్రాబు' చుఱచుఱ ♦ నతనివంక
దృష్టిఁ బరఁగించి సన్నని ♦ యెలుఁగుతోడ
ననియె "నిష్ఠురుండ వీ ♦ వగుదు నిజము
నీవనిత్రాంతి నన్నుఁ జెం ♦ డినభటుండ
వను టబద్ధంబ యగును శూ ♦ రాగ్రగణ్యుఁ
డల్ల 'రుస్తుమె' నన్నుఁ జ ♦ క్కాడి యరిగె.
అట్లు కాకున్న నీవంటి ♦ యల్పవీరు
లస్మదీయపరితాపతే ♦ జోనలాంత
రమున శలభాయమానులై ♦ యమపురంబుఁ

ర కుండెదరె? నీవటుం ♦ జెంత నేను
నిలిచి యుండనె? నేలపై ♦ నీవు పొగులం;
రుస్తుం మనుమాట వినినంత ♦ రోష ముడిగి
కాలుసేతులు వడఁకంగఁ ♦ గార్యవిధము
మఱచి చలియించుచి స్తంబు ♦ మరతుకొనమి
నీమొగముఁ జూచినకొలంది ♦ నెయ్య మొదవె
నంతఁ దనయంత నాయుధం ♦ బవనిఁ బడియె,
నట్టి నన్ను నిరాయుధుఁ ♦ బట్టి పాప
మనక జగజెట్టివై నుఱు ♦ మాడి తౌర!
ఇంత ఘనకార్యమును ఘటి ♦ యించినాఁడ
నంచు గర్వింపకుము యింత ♦ కంతకలదు,
మోస మొనరించి చంపె నా ♦ పుత్రు నంచు
నెఱిఁగి నాతండ్రి 'రుస్తుమో' ♦ యేగుదెంచి
నేఁటి రేపటి నిను దీర్ఘ ♦ నిద్రపుచ్చుఁ.
అమ్మహావీరుఁ దాఁకుట ♦ కర్హు లెవరు?
తరణిసుతపురవాస త ♦ త్పరులుతక్క
ఏమహాశూరు దర్శింప ♦ నెంచి యెల్ల
జగము గాలించుచుంటి నా ♦ సమరశౌండుఁ
డల్ల 'రుస్తుము' నాతండ్రి ♦ యరుగుదెంచి
పగను సాధించు నినుమిత్తి ♦ వాతఁ గట్టిఁ?

అతిప్రియత్నంబుమై నర ♦ ణ్యమున నొక్క
కొండచఱిమీఁద రాబందు ♦ గూడుఁగట్టి
యందుఁ దనబిడ్డతో నున్న ♦ యపుడు వేఁట
కాఁడు గుఱిచూచి యాపుల్గు ♦ గఱితె నేయ
నేటువడి గూడు వెలువడి ♦ యెగసియెగసి
యొక్కచోఁ గూల నద్దాని ♦ యునికి నెఱుఁగ
కాత్మశిశువున్న యల కులా ♦ యంబుఁజేరి
పిల్ల నొంటిని గని పక్షి ♦ విభుఁడు తలరి
విడిచి చనె నంచు సతిని గో ♦ పించుకొనుచు
గూడుచుట్టును దిరుగుచుఁ ♦ గూయుచుండి
తనపడంతుకమృతిఁ దెలి ♦ యని విధాన
నెదుటఁ దనపుత్రకుఁడు చావు ♦ బ్రిదుకులందుఁ
గొట్టుకొనుచుండఁ జూచుచుఁ ♦ గ్రోధరక్త
నయనుఁడై యుండె నిజకృపా ♦ ణము ధరించి;
మఱియు నాతండు నమ్మిక ♦ మాఱలివలికెఁ
‹‹ దండ్రి యగునంట! ‹రుస్తుమా› ♦ తండు వచ్చి
పగను సాధించుకొనునంట! ♦ బళిరె! కొడుకుఁ
గలుగువాఁడంట! ‹రుస్తు›మె ♦ క్కడినిజంబు!
అనిన హీనస్వరమున ‹సో ♦ హ్రాబు› వచించె
‹రుస్తు› మీఁ వెంచిన ట్లపు ♦ తండ్రిందుకాఁడు

కలఁచు స్థానుం డొకండు, నీ ♦ ఖడ్గధారఁ
బడిన యీ 'సోహ్రబే' వాని ♦ పట్టిసుమ్ము,
నమ్ము నామాట యిది యస ♦ త్యమ్ముగాదు.
మిగులదుఃఖంబుఁ గూర్చునా ♦ మృతినెవండొ
యాతఁడొంటిగఁ గూర్చుండు ♦ నపుడుదెలుప
గుండియలువీల మదికలఁ ♦ గుండువడఁగ
నన్నుఁదలపోసి విలపించి ♦ నాదుమృతికిఁ
గారణం బైన నినుఁబట్టి ♦ కఱకుఁగత్తి
మొనకు బలియిచ్చు కొఱకయి ♦ మనసుకంటె
వేగిరంబున గచ్చి నీకు ♦ బెద్దనిదుర
పుచ్చిజోకొట్టిచను, నేక ♦ పుత్రునన్నుఁ
జంపితివి దుష్టమిఁక శోక ♦ సాగరంబు
నెట్లుదరియించు ? నాతని ♦ హృదయచింత
తీరుబెట్టులు ? పగను సా ♦ ధింపకుండఁ,
బ్రాణమేయున్నఁ గాంతుఁ గా ♦ కతని నెగులు.
తండ్రిఁగూఱిచి యంత సం ♦ తాపపడను
'గుర్దు' జనపాలునకు ముద్దు ♦ కూఁతు రగుచు
భర్త లోకైకవీరుఁడై ♦ భండనములఁ
బిరుగు చుండంగఁ దండ్రిద ♦ గ్గఱనె యుండి
యసురు లన్నియు నామీఁద ♦ నుంచికొనుచు

నాహవంబులఁ గొల్లగొ ♦ న్నట్టి ధనము
తోడఁ గుశలంబుగా వచ్చు ♦ వాఁడు సోహ్రా
బింటి కంచును దనమది ♦ నెంచుచుండు
నట్టి పుణ్యాంగనామణి ♦ యైన తల్లిఁ
దలఁచిన కొలఁది దుఃఖంబు ♦ కలుగుచుండె.
క్రమముగాఁ గొన్నినా ళ్లేగ ♦ సమరమందుఁ
గూల సోహ్రాబటం చను ♦ కొందఱు జనులు
దాని నాలించి నాతల్లి ♦ మానసమున
నూరుఁబేరును లేనట్టి ♦ యొక్క నీచు
చేతఁ జచ్చెను సుతుఁడని ♦ సిగ్గుఁ బొంది
యెంత మరపిల్లునో గదా ♦ చింతఁ జిక్కి ,,
అనుచు వచియించి గోల్గోలు ♦ మనుచు నేడ్చెఁ
దల్లి నెంచియుఁ దన మృతిఁ ♦ దలఁచికొనియు,
నతఁడు సుతుఁడని నమ్మక ♦ యట్టె నిలిచి
వినుచునుండెను 'రుస్తు' మా ♦ తని నతండు
చెప్పు పేళ్లన్నియును దెలి ♦ సియును గూడ.
కారణం బేమనఁగఁ బూర్వ ♦ కాలమందు
శ్వశురగృహమందుఁ దన కాత్మ ♦ జాత యొకతె
పుట్టుట యెఱుంగుఁ గాని యె ♦ వ్వఁడును సుతుఁడు
కలిగె ననువార్త సుంతయుఁ ♦ దెలియఁడయ్యె.

పుత్రవాత్సల్యమునఁ దల్లి ♦ ముద్దుబిడ్డ
జనన మెఱిఁగింపఁబడెనేని ♦ జనకుఁ డతని
శత్రుజీవినిగాఁ జేసి ♦ సంగరములఁ
ద్రిప్ప ననుభీతి సత్యంబుఁ ♦ దెలుపదయ్యె.
అక్షతంబున సత్కీర్తి ♦ నందఁ గోరి
రుస్తుమున కేన యేకపు ♦ త్రుండ ననుచు
స్వాతిశయమున వెల్లడిం ♦ పఁగఁ దొడంగె
ననుచు రుస్తుము సాలోచ ♦ నాత్ముఁ డయ్యె.
పొంగిపొర్లాడు సాగరో ♦ త్తుంగభంగ
చయము సంపూర్ణపూర్ణిమా ♦ చంద్రు నరసి
యుబ్బి యొడ్డును ముంచెడు ♦ నోజ, నతని
యాత్మసంతాప శోకోర్మి ♦ కాళిముంచె.
ప్రొద్దుపొడువంగఁ గొండపైఁ ♦ బొదలుచుండు
నిజగృహంబున ముంగిట ♦ నిలిచి మిగుల
దవ్వుదవ్వులనున్నప ♦ త్తనమునొకఁడుఁ
దీక్షకిరణాతపోష్ణహ ♦ తిందనర్చు
దానిఁ బొరలాడు మేఘమ ♦ ధ్యంబునుండి
చూచులాగునఁ గనియె రు ♦ స్తుము స్వకీయ
యౌవనంబును, దనకూర్చు ♦ నలరుబోఁడి
తలిరుబ్రాయంబు, నాతని ♦ తండ్రిచూపు

నట్టిపేర్మిమునఁ, దొంటి పా ♦ ర్శ్వములఁ బొదఁ
బుష్పవనములు, నడఁ జూడు ♦ భూధరములు
సర్వమాతనికనుల సా ♦ క్షాత్కరింప.
అప్పుడాతండు తాను బా ♦ ల్యమున మెలఁగి
నట్టి తీరంతయును హృది ♦ యమునఁ దలఁపఁ
గన్నుఁగవ బాష్పబిందు సం ♦ కలితమయ్యె
మఱచిక్రొమ్మాత్రవిలేమొల్క ♦ నఱకుతోఁట
కాపరివిధంబునందన ♦ కన్నకొడుకు
సుందరాకారు సుకుమారు ♦ సుగుణశూరు
"సోహ్రాబు" నెఱుంగనేరక ♦ చూఱకత్తిఁ
జేతులారంగ సంగర ♦ క్షితివధించి
నేలఁబడియొంటియుసురున ♦ నిలిచియున్న
వానినెమ్మోము సంతాప ♦ పడుచుఁగాంచి
"ఓయిసోహ్రాబ" రుస్తుమే ♦ యుష్మదీయ
జనకుఁడగునేని యానంద ♦ సాగరమున
నోలలాడఁడె? యన్నతోక్తు ♦ లూహఁగొలఁది
రుస్తుము సుతుండవంచు వా ♦ కుర్వ నొరులు
నిజముగా నమ్మితివో లేక ♦ నీవె యతని
తనయుఁడ నటంచుఁ జెప్పికోఁ ♦ దలఁచితేమొ
నీవురుస్తుము కొడుకవు ♦ కావు కావు.

అతఁడు సుతవరాన్యుఁ డౌకకుమా ♦ రితయొకలదు
తత్తనూజాత యిప్పుడు ♦ తల్లిచెంత
నుండి గృహకృత్యములొనర్చు ♦ చుండుఁగాని
స్వప్నమందైనఁ దలఁపదు ♦ సంగరములు."
అనఁగ సోహ్రాబునియాగ్రి ♦ హంబుఁజెంది
యంతకంతకు వేదన ♦ యధికమైనఁ
బ్రాణవాయువులను విడు ♦ వం దలంచె
నాయుధంబును బెఱికి గా ♦ యంబు నుండి.
కాని తానలరుస్తుము ♦ సూనుఁ డగుట
వానికిందెల్పి నమ్మించు ♦ వఱకుబ్రదుక
నెంచిమోచేతిపై నాను ♦ కొంచులేచి
"ఓరిక్రూరాత్మ! నే బొంకు ♦ చుంటి ననఁగ
వాయెటులువచ్చెనీకుఁ జా ♦ వంగనున్న
జనులరసనాగ్రములయందు ♦ సత్యమలరుఁ;
సత్యమాడుటయే నాకు ♦ సహజగుణము
గర్భవతియైన నాతల్లిఁ ♦ గాంచి, రుస్తు
మునికిఁబోయెడు తఱిఁబుట్టి ♦ నట్టి శిశువు
హస్తమున వేయుమంచు నె ♦ య్యముననొక్క—
ముద్రిబు డొసంట యయ్యది ♦ భుజమునందు
కలదునేఁడును జూడుమా ♦ కల్లగాదు.

నావినిమొగంబున వివర్ణ ♦ భావమూని
జానుయుగ్మంబు నిలుకడ ♦ సడలియూఁత
గుండియలఁ జేతులనువైచి ♦ కొనుచు బాష్ప
రోధమునఁ జెడఁ గంఠంబు ♦ రుస్తుమనియె
"నిజము సోహ్రాబ! నీమాట ♦ నిశ్చయంబు
ముద్రితభుజంబునాకుఁ జూ ♦ పుదువయేని
సత్యమనినమ్మెదను నిన్ను ♦ శంకదక్కి"
అనఁగఁ జొక్కాయి సడలించి ♦ యతిరయమున
భుజమునందలి యారక్త ♦ ముద్రఁజూపఁ
బనితనంబునఁ గడుమేలు ♦ బంతివైన
శిల్పకారుండు తనరాజ ♦ శేఖరునకు
పాయనమొసంగుటకుఁ గాచ ♦ పాత్రమొకటి
కచ్చితంబుగఁ బ్రత్యూష ♦ కాలమందుఁ
బవటివేళను సంజను ♦ దివియుచెంత
విసుగులేకుండ నధిక సం ♦ ప్రీతిఁజేసి
చెందిరంబునదానిపైఁ ♦ జిత్రరచన
నెంతయందంబుగ రచించు ♦ నంతయంద
మునుఘటించుచు సోహ్రాబు ♦ భుజమునందు
సలరె రుస్తుముద్రత్తము ♦ దార్కిక రేఖ.
అపుడు సోహ్రాబుకన్నుల ♦ నశ్రులుగల

జల్లుకొనఁజొచ్చెఁ గన్నీరు ♦ వెల్లువయ్యె
నంతరుస్తుముచేనంది ♦ యాయుధంబు
నాత్మహత్యకుఁ దొడఁగుట ♦ యరసి సోహ్రా
బతని కరమును దనచేత ♦ నదిమిపట్టి
"తండ్రి! దుఃఖింపఁబోకుము ♦ తాళుకొనుము
యింతదనుకను దండ్రి వం ♦ చెఱుఁగనట్టి
నీకరంబున మృత్యువు ♦ నాకుఁగలుగు
నంచు విధి వ్రాసె నే నుద్భ ♦ వించినపుడె
తప్పునా బ్రహ్మవ్రాయు వ్రాఁ ♦ తలు జగాన
మొదట నినుఁ గాంచినప్పుడే ♦ యుదయమయ్యె
వింత యనురాగ మది నీకుఁ ♦ గొంత కలిగెఁ
గాని దురదృష్టవశత సం ♦ గర మొకండు
కలిగె మనకిట్లు, నీచేతఁ ♦ గంటిఁ జావు
నై నదానికిఁ జింతింప ♦ నగునె యిఁక
దీనిమాటను దలపెట్ట ♦ మానుతండ్రి!
ఎవనిఁజూడంగ నెన్నియో ♦ యిడుములొంది
వెదకి వేసారి దేశంబు ♦ విడిచివచ్చి
వీరవేషంబుఁ గైకొని ♦ పృథివిఁగల్గు
శూరులను బోరికిం బిల్చి ♦ పోరుచుంటి
నట్టి జగదేకశూర సిం ♦ హంబు, నన్నుఁ

గన్నతండ్రిని గన్నులఁ • గాంచఁగంటి
నింతకంటెను సంతోష • మేదకలదు?
చాలు నీజన్మమున మన • శ్శాంతిఁగంటి.
వచ్చి నాచెంతఁ గూర్చుండి • వత్సలాత్మ
మెనయ నిరుగేల నాశిరం • బెత్తి, గొంద
పాళి ముద్దాడి కందోయి • బాష్పవారి
జలకమాడింపుమో తండ్రి! • సత్వరముగఁ
బిల్వుమా 'సోహ్రాబ' యని • ప్రేమతోడ
నన్నుఁ గడసారి నోరారఁ • గన్నతండ్రి!
ఆలసింపకు మృతి దగ్గ • ఱగుచు నుండె.
మెఱపు తెఱఁగున రణసీమ • కుఱికినాఁడ
కదలి చనుచుంటి నిందుండి • గాలి లీల
దేవునాజ్ఞను దలఁ దాల్చి • ధీరమతిని."
అనిన పిమ్మట 'రుస్తు' మ • త్యంత శోక
హృదయుఁడై యొక్కపెట్టున • నేడ్వఁ దొడఁగెఁ
గొడుకు పైఁబడి బాహువుల్ • మెడను జుట్టి
పెదవులను జెక్కిళులు ముద్దు • వెట్టుకొనుచు
నట్టియెడఁ జూచి యిరుమొన • లరుగుదెంచెఁ
దత్తఱంబున రుస్తుము • తత్తడియును
బఱుగు పఱుగున డాయంగ • వచ్చె నాలు

నేలఁ జీరాడఁ దలవాంచి ♦ నెమ్మిఁ దక్కి.
కనుల బొటబొట నీరంబు ♦ గాఱ యిసుక
పేరుకొన వారి రోదన ♦ కారణంబు
నరయుచుండె ననంగ ని ♦ ర్వారను జాలి
గొలుపు చూపులఁ గనుచుండెఁ ♦ బలువితముఁ.
అపుడు రుస్తుము స్వీయవా ♦ హనముఁ జూచి
"ఓసియశ్వమ! దైన్యంబు ♦ నొందుచుంటి
వంతయును నైన పిమ్మట ♦ నకట! యుద్ధ
భూమికి న్నన్నుఁ గొని రాక ♦ పూర్వ మీవు
కూలవైతివి దురదృష్ట ♦ మేల తప్పు?"
అనుట సోహ్రాబు విని "తండ్రి! ♦ యస్మదీయ
మృతికిఁ జింతిల్లు నశ్వంబు ♦ నేల గదుమఁ
దురగరాజము! విశ్వాస ♦ పరతఁ బెక్కు
వర్షములనుండి నాతండ్రి ♦ పాలనమునఁ
బెంపుఁగంటివి సంగ్రామ ♦ విజయకీర్తి
నిన్నుఁ గూర్చి నాతల్లి ♦ యెన్నుచుండు
నెల్లవేళల నట్టి ని ♦ న్నిచట నేఁడు
తండ్రితోఁ గూడఁ గనిధన్య ♦ తముఁడ నైతి.
దరికి రమ్మొక్కసారి చేఁ ♦ దట్టి నిన్ను
నూఱడించెద విలపింప ♦ కుండు మనుచుఁ

భోగుల నేటికి ? నాకంటె ♦ మిగుల బుణ్య
మూర్తి నీయది యేలన— ♦ బోయియుంటి
వెన్నఁడును నాకుఁ జూడంగ ♦ నేగనేర
నట్టి సీమలకీవు, నే ♦ పుట్టుటాది
మొఱుఁగని మదీయజనకుని ♦ గృహముఁ గాంచి
యుంటి వక్కట ! మందభా ♦ గ్యుండ నగుటఁ
జూడఁజాలక ప్రాణము ♦ లీడ్చుచుంటి ;
సంచరించితి వల్ల 'శై ♦ స్థాను' దేశ
సైకతస్థలులందు ని ♦ చ్చలును గ్రోలఁ
జాలితివి గాదె 'హెల్మండు' ♦ జలము, సొంపు
గాంచు 'జిఱ్ఱా' సరస్సు నీ ♦ క్షించితీవు.
తాత స్వయముగ బంగారు ♦ తట్టలోన
లేఁతపచ్చిక మేఁతఁ గ ♦ ల్పించి నిన్నుఁ
జేతఁ దట్టుచుఁ గారుణ్య ♦ చిత్తుఁ డగుచు
నశ్వరాజమ ! రుస్తుము ♦ నఘరవాంబు
వేడ్క భరియింపుమా," యన ♦ వింటివీవు.
నాపితామహు మోము నే ♦ న్నఁడు నెఱుంగ
నతని 'శైస్థాను' నందున్న ♦ హర్మ్యమైనఁ
గాంచలేనైతి, 'హెల్మండు' ♦ గంగ గ్రుక్క
యైనఁ గ్రోలంగలేదు దా ♦ హంబుతీర.

తండ్రి నెఱుఁగక యతనిశా ♦ త్రవులలోనఁ
గలసి 'సామరఖండాది' ♦ గలుగు పురము
లారసితి 'టర్క్మనుల' వేశ్మ ♦ వాటములను
గంటి, నదుల 'టిజెండు మూ ♦ ర్ఘాబ్ కాష్హిక
సీరు' మొదలైన వాని వీ ♦ క్షించినాఁడ
నాక్ససునదీమతల్లిఁ గ ♦ న్నారఁ గంటి
దానియొడ్డున మరణ మొం ♦ దంగనుంటి."
అనఁగ రుస్తుము విని మూల్గి ♦ యధిక దుఃఖ
భరముచే నొడలెఱుఁగక ♦ పనవిపనవి
"ఆక్ససు తరంగిణీ! ముంపు ♦ మమ్ము నన్ను
బ్రదికి క్రమ్మఱ భూమిపైఁ ♦ బడకయుండ"
అనుట సోహ్రాబు వినియిట్టు ♦ లనియెఁ దండ్రి!
బ్రదుకవలయును నీవు చా ♦ వంగవలదు
పుడమిఁగొందఱు ఘనకార్య ♦ ములను జేసి
మాన్యులగుదురు మఱికొంత ♦ మంది పుట్టి
యేప్రతిష్ఠయు లేక పె ♦ క్కండ్లు బ్రతికి
చచ్చుచుందురు గావున ♦ జగతినేను
బ్రదికి చేయఁదలంచు కా ♦ ర్యములనీవు
గలిపి నేఁబొందఁగోరిన ♦ సద్యశంబుఁ
గనుము, జనకుండవగుట నీ ♦ కాంచు కీర్తి.

యదేయ్యగు, నాయగ ♦ న్యాయమగుసేనఁ
గరుణఁగను తండ్రి! నావెంటఁ ♦ గదలివచ్చె
పరితాపంబు నాకీర్తి ♦ నమ్మికొనుచు,
వారిఁజంపకు ప్రార్థించు ♦ వాఁడనిన్ను;
ఇంతకును వారియపకార ♦ మేమికలదు ?
దయవహించి యాక్సనునది ♦ దాఁటనిమ్ము
జనక ! కొనిపొమ్ము నన్ను సై ♦ స్థానుదేశ
మునకునీతోడ వారితో ♦ ననుపఁబోకు
ముచటనొక సాన్పుమీఁదఁ జే ♦ రిచి మదీయ
మృత కళేబరమును ప్రేమ ♦ మిగుల నీవు
స్నేహితులఁగూడి నాతాత ♦ చెంతనిలువఁ
గొంత సేసేడ్చి నాస్మృతి ♦ కొఱకుఁ బిదపఁ
బావనస్థలిఁబూడ్చి యా ♦ పైననొక్క
యున్నతస్తంభ నిర్మాణ ♦ మొనరఁజేయు
మదికనుంగొని దవ్వుల ♦ నరుగునాశ్వి
కాళి "యల్లదె లోక వి ♦ ఖ్యాతవీరుఁ
డైన రుస్తుము కొడుకు సో ♦ హ్రాబును దెలియ
కాజిఁగూలిచి పూడ్చిన ♦ యట్టిసీమ
యనుచువాకొనుచుండుదు ♦ రనుదినంబు."
అనుచుఁ గొమరుండు వచియింప ♦ జనకుఁ " డక్టె

చేయుదునా లేర నాతండ్రి! ♦ వాయుగత్రిని
బోయి నావేశ్మమంటింతు ♦ బుగ్గిగాఁగ,
సమరభూమిని విశనాడి ♦ చనెదఁగాక!
యిపుడె శైస్థానునకు నిన్ను ♦ నెత్తికొనుచుఁ
అచట నిన్నొక పాన్పుపై ♦ నధివసింపఁ
జేసి ముదుసలి తాతయు ♦ స్నేహితులును
నేను, నీపజ్జకుం జేరి ♦ నిన్నుఁ గూర్చి
వేఁడికన్నీరు నింతుము ♦ పెక్కువగలఁ
దండ్రి! నీస్మృతిచిహ్నమై ♦ తనరునట్లు
చాలదూరంబు గన్పడు ♦ స్థంభ మొకటి
నిలిపి శాశ్వత మొనరింతు ♦ నీసమాఖ్య.
నీదళంబుల విడిచెద ♦ నిక్కువముగ
నదినిదరియించిపోవ ని ♦ చ్చెదనుమరల,
వారిఁ జెండాడి నేఁజేయు ♦ పనులు నేఁడు
కానరావేమియును నీవు ♦ కలవుగాఁగ.
దురమునందున నేమున్న ♦ తుంచినట్టి
బిరుదుమగలెల్ల నేఁడు జీ ♦ వింతురుగాక!
ఏరిఁ గెడపుటఁ గంటినో ♦ శూరకీర్తి
వట్టివీరాధివీరు లి ♦ ప్పట్టునందు
నిదురమేల్కొన్నయట్లులే ♦ చెదరుగాక!

ఁసామ్రాజ్య మానవా ♦ కృతివహించి
యూరుపేరుగడింపని ♦ వీరభటుండ
య్యెదనుగాక ! నేనట్టు ♦ లగుదునేని
ంబావు ప్రాణంబుతోనుండు ♦ వేమొతండ్రి !
అట్లుకాకున్న నేనె యా ♦ హవమునందు
మృతుండనై రక్తసిక్తమౌ ♦ నిసుకనేలఁ
గూలిపడియుండ నీజన ♦ కుండ నటంచుఁ
దెలిసి నాకొఱకీవు చిం ♦ తిలెదుగాక !
నీకరంబున నేమర ♦ ణింతుఁగాక !
నీవు నాచేతఁ జాకుండ ♦ నిహతునన్నుఁ
బాడ్చెదవుగాక శైస్థాను ♦ పురమునందుఁ
అపుడునాతండ్రి హతుఁడైన ♦ యాత్మజాతు
నన్నుఁగని " పుత్ర ! నీమర ♦ ణమునకాత్మ
నంతశోకింపఁ, జిరకాల ♦ మందె యిట్టు
లెన్నడో నీవుచత్తువం ♦ చెఱిఁగియుంటి "
ననుచు దుఃఖించుఁ బుత్రమో ♦ హమునఁ గొంత
జవ్వనంబాదిగా మేటి ♦ సంగరముల
జీవహింసాభిరతిఁజరిం ♦ చితిని, బ్రదికి
నంతకాలంబునదియె సం ♦ ప్రాప్తమయ్యె
జన్మమునకింక సౌఖ్యం లే ♦ శమును లేదు ! "

బూల నద్గంధు వెదచల్లి ♦ గోలవెట్టి
యెవరిదారినివారు వో ♦ యిన, సుమంబు
లెండవడఁదాఁకి వాడిపో ♦ యిన విధాన
సోహ్రాబు శరీరమంతయు ♦ సుర్కె, నుత్త
మాంగమదిక్రుంగెఁ జైతన్య ♦ మడఁగిపోయెఁ
గనులు మూఁతలువడె, శ్వాస ♦ మును గతింపఁ
దొడఁగె, నయ్యెడ నొడలెల్ల ♦ వడఁకె మఱలఁ
గదలికను గాంచి యాతఁడు ♦ కనులువిచ్చి
యెదుట నుండిన తండ్రిపైఁ ♦ గృపణదృష్టి
నిలిపెఁ పదపడి యవయవం ♦ బులకు బలము
క్షీణమగుచుండ సోహ్రాబు ♦ జీవుఁడపుడు
తా వసించిన దివ్య సౌ ♦ ధమును, దాని
జవ్వనంబును నిహలోక ♦ సౌఖ్యములను
దలఁచి పొగులుచు విడియుండఁ ♦ గలనె యనుచు
వెనుక చూపులు చూచుచు ♦ వెడలిపోయె.
అంతరుస్తుము గతియించి ♦ నట్టిసుతుని
మొగముపై నొక్క వస్త్రంబు ♦ ముసుఁగువైచి
చెంతఁ గూర్చుండె విడువని ♦ జింతఁదగిలి
యప్పుడు సాయంసమయమయ్యె ♦ నడరియిరులు
జనకపుత్రుల నారెండు ♦ సైన్యములను

నాపరించెను, గడుదట్ట ♦ మైన మంచు
వెడలె నింద్రోలగము వెలు ♦ వడెననంగ.
ఇరుపక్షంబులవారుఁ గ్రి ♦ మ్మఱితి నిజాల
యములఁ జేరిరి, నదియొడ్డు ♦ నందు వింత
కాంతులీనుచు మంటలు ♦ కానవచ్చె
వారు భుజియించి చలిబాధఁ ♦ బాపుకొనఁగ
రగులఁజేసి రనంగఁ దా ♦ ర్తారులెల్ల
నాక్సనుస్రవంతియొడ్డున ♦ నారగించి
రల్ల పారసీకులు దక్షి ♦ ణాశ నున్న
యిసుకబయలున భుజియించి ♦ రింపు గదుర
సోహ్రబును దండ్రి నొంటరి ♦ చోట విడిచి.
అన్నదీరత్న మచ్చోట ♦ నమిత జలస
మృద్ధిఁ బెక్కేండ్లు తనరారి ♦ యిచ్చవచ్చి
నట్టులు విహారసౌఖ్యంబు ♦ లనుభవించి
మధ్యమలఁను నాపద ♦ ల్మాలసియాడ
మలఁకలం గొని యిసుకతి ♦ ప్పలను బలిసి
యంత సన్నని త్రోవల ♦ నల్ల నల్ల
నూర్మికావళి నుప్పొంగు ♦ నుదధిలోనఁ
గలసి శాశ్వత విశ్రాంతిఁ ♦ గాంచి మించె.

సంపూర్ణము.

బ్రహ్మశ్రీ శతావధానులు తిరుపతి వేంకటేశ్వర కవుల అభిప్రాయము.

ఉ॥ చక్కని గీతపద్యములు సాగతరంగములుగా మరందప్రవా
హక్కులు జాలువారు నది ప్రోత్సహింబు నామక మైన పొత్తపుం
జక్కను జూచితిన్ చదివి చొక్కితి నో హనుమంతరాయ! ఆ
ఫక్కికిఁ గైతయందుఁ బరిపాకము కల్గెను నాఁడు నాఁటికిన్.

చ॥ కథ గసవత్తరం బయిన కల్పనతో మను హాస్యభావలో
ప్రియుఁడు గచించె దీని కొక పోలిక లేని తెలుంగులోనను
గ్రథితము నిట్లు చేయుటయె కష్టము కావున నీకవిత్వ దృ
క్పథమున నిట్టి కావ్యములు పొల్పడుఁ గాత జగంబు మెచ్చఁగన్.

క॥ పదములకొందిక బాలురు, చదువంగాఁ దగిన మంచి శైలియు రసముం
గుదిరిన పొత్తము తగిన, ట్టిది యిది మన యూనివర్సిటీ చదువరులకున్.

మ॥ పరమానందచరిత్ర మున్నయిన కబ్బంబుల్ రసాఖ్యాయికల్
పరమానంద మొనర్పఁజాలిన వాన గ్రంజాలి తీ వెన్ని రో
పరను లెక్కచ్చెడి సత్ప్రబంధముల నిచ్చల్ చేయుచున్ బాడితా
దగముం గాంచుచుఁ గీర్తికాంతను దిగంతవ్యాప్తిఁ గాఁ జేయుమా.

క॥ మోచాఫలోపమిత మృదు, వాచా! హనుమంతరాయ! పరమ[illegible]!
మోచెర్లకులాంబురమ!, యాచార్యుఁడ వగుము పండితావలి [illegible]